

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Bakalářská práce

Potenciál environmentálních opatření v
ubytovacích zařízeních v oblasti
Pelhřimovsko

Vypracovala: Klára Dufková
Vedoucí práce: Ing. Radim Dušek, Ph.D.

České Budějovice 2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Klára DUFKOVÁ**
Osobní číslo: **E14204**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Potenciál environmentálních opatření v ubytovacích
zařízeních v oblasti Pelhřimovsko**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je identifikace existujících environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních a zhodnocení zkušeností provozovatelů těchto zařízení. Na základě identifikovaných environmentálních opatření navrhnout možnosti budoucího rozvoje ubytovacích zařízení ve zkoumané oblasti.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Zpracování východisek řešení problému bakalářské práce na základě hloubkové rešerše prostudovaných informačních zdrojů
3. Zdůvodnění výběru tématu a zkoumané oblasti
4. Terénní šetření a řízený rozhovor zaměřený na naplňování zásad environmentálního řízení zkoumaných podniků
5. Analýza současného stavu environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních zvolené oblasti
6. Návrh možností na další rozvoj ubytovacích zařízení, při respektování zásad trvale udržitelného rozvoje

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární přehled. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Goeldner, C. R. & J. R. B. Ritchie. (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies.* New York: Wiley

Hesková, M. a kol. (2011). *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2. upravené vyd.* Praha: Fortuna.

Horner, S. & J. Swarbrooke. (2003). *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času.* Praha: Grada.

Indrová, J. a kol. (2008). *Cestovní ruch pro všechny.* Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu.* Praha: Idea servis.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Radim Dušek, Ph.D.**

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **11. února 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

doc. Ing. Ladislav Rolínský, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
SIL. E.S. 10 001
370 02 České Budějovice

Ing. Viktor Vojtko, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 26. února 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 14. dubna 2017

.....

Klára Dufková

Poděkování

Děkuji Ing. Radimu Duškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a čas, který mi věnoval v průběhu zpracovávání této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat přátelům a rodině, kteří mě podporovali a motivovali mě k lepším výsledkům.

Obsah

1	Úvod	3
2	Literární rešerše	4
2.1	Ubytovací služby	4
2.1.1	Klasifikace ubytovacích zařízení	4
2.1.2	Kategorizace ubytovacích zařízení	4
2.2	Globální problémy životního prostředí.....	7
2.3	Environmentalismus	8
2.3.1	Environmentální opatření v ubytovacích zařízeních	9
2.3.2	Environmentální opatření v jednotlivých úsecích hotelu	11
2.3.3	Charta životního prostředí hotelů a restaurací	13
2.4	Trvale udržitelný rozvoj	14
2.5	Trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu	15
2.5.1	Dopady cestovního ruchu na životní prostředí	15
2.6	Green management	17
2.6.1	Zelená cesta pro hotely	18
2.6.2	Zelení zákazníci	18
2.6.3	EMAS	19
2.7	Ekohotely.....	21
2.8	Ekologické značky.....	22
2.9	České organizace ochrany životního prostředí.....	24
2.9.1	Ministerstvo životního prostředí.....	24
2.9.2	CENIA	24
3	Metodika a cíl práce	25
4	Praktická část.....	28
4.1	Analýza využívání environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních v oblasti Pelhřimovsko	28
4.1.1	Identifikace ubytovacích jednotek	28

4.1.2	Green management	31
4.1.3	Ekologické značky	33
4.1.4	Environmentální opatření využívaná v ubytovacích zařízeních	37
4.1.5	Bariéry omezující respondenty v zavedení environmentálních opatření ..	48
4.1.6	Motivace respondentů pro zavedení environmentálních opatření	49
4.1.7	Výhody spatřované respondenty v zavádění environmentálních opatření	50
4.2	Návrhy environmentálních opatření pro rozvoj ubytovacích zařízení v oblasti Pelhřimovsko	51
4.2.1	Doporučená opatření pro úsporu energie	51
4.2.2	Doporučená opatření pro úsporu vody	53
4.2.3	Doporučená opatření v oblasti odpadového hospodářství	55
4.2.4	Doporučená opatření související s nákupy	56
4.2.5	Doporučená opatření při vzdělávání zaměstnanců a informování hostů ..	57
5	Závěr	58
I	Summary	60
II	Seznam literatury	61
III	Seznam obrázků, grafů a tabulek	
IV	Seznam příloh	
V	Příloha	

1 Úvod

V dnešní době je problematika životního prostředí velice aktuálním tématem. Některé změny životního prostředí mohou mít přirozený charakter, ale většina globálních změn je způsobena činnostmi lidí a to především činnostmi velkých podnikatelských subjektů včetně ubytovacích zařízení. Některé z nich mohou mít pouze lokální vliv, ale jiné drasticky mění krajinu.

Cestovní ruchu je ovlivněn stavem životního prostředí. Je důležité, aby se ho subjekty v oblasti cestovního ruchu snažily chránit nebo alespoň omezily činnosti, které by mu mohly škodit. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu by měl sloužit pro zajišťování potřeb účastníků cestovního ruchu takovým způsobem, aby souběžně pomohl rozvinout danou destinaci a zároveň bral ohled na šetrné využívání přírodních a kulturních hodnot. Tak by mělo být dosaženo dlouhodobé prosperity dané oblasti, aniž by bylo ohroženo uspokojení potřeb budoucích generací.

Tato bakalářská práce je zaměřena na činnost ubytovacích zařízení v oblasti Pelhřimovska. Jejím cílem je zjistit, jak se ubytovací zařízení v této oblasti chovají k životnímu prostředí a následně navrhnout opatření, která by mohla ještě více přispět ke zlepšení situace. Ubytovací zařízení by měla myslet na udržitelnost cestovního ruchu, protože kvalita turistických destinací je silně ovlivněna jejich přírodním a kulturním prostředím a jejich začleněním do místní komunity. Ubytovací zařízení nepatří mezi největší znečišťovatele. Kolektivně však mohou být velmi nevhodná a spotřebovávat velké množství prostředků. Nadměrná spotřeba se odvíjí od pohodlí a komfortu hostů. Na životní prostředí mají vliv tři klíčové oblasti, se kterými se musí zacházet šetrně a to energie, voda a odpad.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické. Pro vypracování dotazníku a lepší ujasnění si celé problematiky byla nejprve zpracována teoretická rovina, která obsahovala informace o pojmu environmentalismus a environmentálních opatřeních, o udržitelnosti životního prostředí či popis oblasti ekologických značek a green managementu. V praktické části jsou analyzována nasbíraná data, která byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření. V rámci výzkumu byly stanoveny dvě výzkumné otázky. První se týkala koncepce green managementu, a zda ji ubytovací zařízení na Pelhřimovsku ve svých podnicích zavádějí. Druhá otázka se dotazovala na využívání environmentálních opatření v těchto ubytovacích zařízeních.

2 Literární rešerše

2.1 Ubytovací služby

Ubytovací služby jsou jedny z nejvýznamnějších služeb poskytovaných v rámci cestovního ruchu. Jsou poskytovány v ubytovacích jednotkách, které představují jednotlivé pokoje nebo soubory místností. Musí být vybaveny tak, aby poskytly komfortní přechodné ubytování pro účastníky cestovního ruchu, kteří cestují mimo své trvalé bydliště. Mimo samotné ubytování mohou hosté čerpat i další služby, které nabízí dané ubytovací zařízení. Především jsou to služby stravovací (Hesková a kol., 2011, s. 76).

2.1.1 Klasifikace ubytovacích zařízení

Ubytovací zařízení jsou členěny dle druhu do jednotlivých kategorií a dále na základě vybavení, úrovně a rozsahu ubytovacích služeb jsou řazeny do tříd, kde jsou rozlišovány dle počtu hvězdiček. Každé ubytovací zařízení musí splňovat minimální požadavky, aby mohlo být zařazeno do příslušné třídy. Jednotlivé kategorie a třídy slouží hostům jako garance určité kvality, rozsahu a minimální úrovně služeb, která se v dané kategorii a třídě očekává.

Provozovatel si může zažádat o Certifikát a Klasifikační znak. Ty se udělují na základě splnění podmínek pro konkrétní třídu a kategorii. V České republice čítá klasifikace pět tříd. Nejnižší třídou s nejmenším množstvím požadavků je třída „Tourist“ označena jednou hvězdičkou, dále následuje „Economy“ s dvěma hvězdičkami, poté třída „Standard“ se třemi hvězdičkami, „First Class“ má čtyři hvězdičky a poslední třída s nejvyššími nároky je „Luxury“ s pěti hvězdičkami. Mezi hromadná ubytovací zařízení patří hotel, hotel garni, motel, penzion, hotel a další kategorie jako jsou kemp, chatová osada, turistická ubytovna a ubytování v soukromí (Orieška, 2010, s. 118 – 125).

2.1.2 Kategorizace ubytovacích zařízení

a) Hotel

Hotel musí disponovat minimálně deseti pokoji pro hosty a být dobře vybaven, aby mohl poskytnout hostům komfortní přenocování či delší přechodné ubytování. Nabízí i další služby spojené s přechodným ubytováním a to zejména služby stravovací. Je možné ho začlenit do pěti tříd v rámci klasifikace ubytovacích zařízení. Existuje více modifikací

hotelu. Jednou z nich je hotel garni, který se specializuje na samotné ubytování a na rozdíl od klasického hotelu poskytuje pouze omezené stravování a to v podobě snídaní nebo drobného občerstvení během dne. Člení se do čtyř tříd (Křížek & Neufus, 2014, s. 23).

Dále apartmánový hotel, kde jsou hosté ubytováni v apartmánech. Baby hotel je vybavený pro pobyt rodin, jsou zde situovány dětské pokoje s dětskými postýlkami a přizpůsobeným nábytkem. Může zde být zajištěno i hlídání dětí. Butik hotel je spojen s luxusem a exkluzivností, jeho budovy bývají situovány v historických oblastech nebo mají zajímavé architektonické prvky. Dalšími hotely jsou horský hotel umístěný v horském prostředí, kongresový hotel sloužící pro potřeby účastníků kongresového a incentivního cestovního ruchu s prostory určenými k jednání a setkáním.

Lázeňský hotel se nachází v lázeňských místech, nabízí se zde léčebné procedury. Wellness hotely slouží k regeneraci a odpočinku, jsou zde k dispozici jak relaxační tak i sportovní zařízení. Tranzitní hotel slouží jako zastávka pro hosty, kteří pokračují ve své cestě dále. Zámecký hotel je uzavřený soubor objektů, nacházející se v zámecké budově. Golf resort, kde je navíc golfové hřiště. Další druhem hotelu je rezidence nebo byrohotel, zde se nacházejí apartmány i s kancelářskými prostory. Na závěr horshotel, který nabízí svým hostům možnost projet se na koni (Orieška, 2010, s. 119 – 120).

b) Motel

Další kategorií je motel. Má nejméně deset pokojů určených pro hosty vybavených pro přechodné ubytování. Poskytuje i další služby a to především pro motoristy, pro které je toto ubytovací zařízení určené. Motely jsou situovány poblíž pozemních komunikací. Musí zde být parkovací místa, kde mohou motoristé zaparkovat svá vozidla. Motel může dosáhnout až čtyř tříd (Křížek a Neufus, 2014, s. 23).

c) Penzion

Penzion je ubytovací zařízení disponující minimálně pěti a maximálně dvaceti pokoji. Poskytované služby společenské a doplňkové mají omezený rozsah, avšak ubytovací služby jsou podobné jako v hotelu. Stravovací služby jsou poskytovány v místnosti určené pro stravování, nicméně restaurace zde chybí. Ve většině případů se jedná o menší zařízení nebo rodinné podniky. Maximálně může dosáhnout čtyř tříd (Křížek a Neufus, 2014, s. 23).

d) Botel

Botel je ve své podstatě plavoucí hotel. Je to plavidlo, které je trvale zakotvené. Nejčastěji na řekách v blízkosti větších měst. Pokoj nacházející se v botelu se nazývá kajuta. Botel může být zařazen maximálně do čtyř hvězdiček (Křížek a Neufus, 2014, s. 23).

e) Kemp

V kempu jsou účastníci cestovního ruchu ubytováni buď ve vlastním ubytovacím zařízení jako jsou stany, obytné přívěsy a obytné automobily nebo v ubytovacích objektech, které poskytuje sám provozovatel. Provozovatel může pronajmout chatu, vypůjčit stan, obytný automobil nebo maringotku a další. Kempy by měly být napojeny na rozvod vody, kanalizace, elektřiny a plynu. Není zde kladen tak velký důraz na vybavení, druh nebo rozsah poskytovaných služeb. Kemp může dosáhnout až čtyř tříd, označovaných hvězdičkami (Indrová a kol., 2004, s. 37).

f) Chatová osada

Chatová osada je ubytovací zařízení určené pro přechodné ubytování výlučně jen v objektech, které náleží provozovateli. Ten může nabízet ubytování v chatě, srubu nebo bungalovu. Chatové osady mohou spadat nejvýše do kategorie tří klasifikačních tříd (Indrová a kol., 2004, s. 37).

g) Turistická ubytovna

Jednodušším ubytovacím zařízením jsou turistické ubytovny poskytující větší počet lůžek v jedné místnosti, avšak na úkor pohodlí a soukromí ubytovaných. Minimální kapacita ubytovny je 10 lůžek. Jsou řazeny maximálně do dvou tříd (Indrová a kol., 2004, s. 37).

h) Ubytování v soukromí

Ubytování v soukromí se realizuje ve stavbách, které vzhledem ke svému zvláštnímu charakteru neodpovídají žádným, zde již zmíněným kategoriím ubytovacích zařízení. Těmito stavbami mohou být bytové domy, rodinné domy nebo stavby pro individuální rekreaci. Ubytování v soukromí disponuje omezeným počtem ubytovacích jednotek. Členíme je na ubytování v obytných místnostech objektů a pronájem samostatných objektů jako jsou chaty, sruby, chalupy, rekreační domy či byty, ke kterým lze pronajmout i přilehlé pozemky za účelem stanování nebo kempování. Tento druh ubytování řadíme nejvýše do čtyř tříd (Orieška, 2010, s. 328).

2.2 Globální problémy životního prostředí

V dnešní době jsou otázky globálních změn životního prostředí velice aktuální. Některé globální problémy mají přirozený charakter a lidé je nemohou nikterak ovlivnit. Byly zde v minulosti a budou přetrvávat i nadále. Ovšem mnoho z nich způsobují lidé tím, že přetváří okolní prostředí. Některé z nich jsou malé a mají vliv pouze na několik ekosystémů, ale jiné drasticky mění krajinu (Země - náš domov, 2016).

a) Znečištění ovzduší

Znečištěné ovzduší poškozují lidské zdraví a životní prostředí. V Evropě se emise mnoha znečišťujících látek v ovzduší podstatně v posledních desetiletích snížila. Nicméně, koncentrace látek znečišťujících ovzduší jsou stále příliš vysoké (EEA, 2016).

b) Globální oteplování

Změna klimatu probíhá zvyšováním teploty, srážky se posouvají, ledovce a sněh tají a globální průměrná hladina moře stoupá. Je pravděpodobné, že tyto změny budou pokračovat, a že extrémní klimatické jevy povedou k nebezpečím, jako jsou záplavy nebo sucha (EEA, 2016).

c) Vyčerpání přírodních zdrojů

Vyčerpávání přírodních zdrojů, je dalším problémem dnešní doby. Celosvětově se lidé snaží posunout k obnovitelným zdrojům energie, jako jsou sluneční a větrné energie, bioplyn a geotermální energie (Conserve Energy Future, 2016).

d) Likvidace odpadu

Nadměrná spotřeba zdrojů a vytváření umělých hmot přispívá ke globální krizi v nakládání s odpady. Rozvinuté země jsou známé pro výrobu nadměrného množství odpadu a ve zbavování se tohoto odpadu v oceánech a méně rozvinutých zemích (Conserve Energy Future, 2016).

Toto jsou nejzásadnější globální problémy, existuje však mnoho dalších, např. odlesňování, okyselování oceánů, úbytky ozonové vrstvy, kyselá dešť, znečišťování vod, urbanizace nebo genetické modifikace potravin (Conserve Energy Future, 2016).

2.3 Environmentalismus

Environmentalismus je filozofická, sociologická a politologická teorie, která se snaží ochránit, zachovat a celkově zlepšit životní prostředí na celé planetě. Pro environmentalismus je typický výhled do budoucna a snaha udržet životní prostředí a přírodní zdroje i pro další generace. Usiluje o změnu ekonomických a politických mechanismů a myšlení lidí a nabádá, aby změnili své společenské návyky a uvědomili si, že Země má pouze omezené hranice růstu a zásob přírodních zdrojů (Generation Europe, o.s., 2016).

Environmentalismus vyjadřuje ekocentrické chápání světa, ve kterém je člověk pouze součástí přírody. Zaujímá postoj, že příroda není pouze zdrojem lidských potřeb a že není možné ji využívat, jak se nám zachce (Dočkalová, Švec a kol., 2010).

Historie environmentalismu

Pojetí ochrany životního prostředí neboli environmentalismu, v dnešním slova smyslu, se začalo rozvíjet po skončení 2. světové války. Neustálé vyvíjení nových technologií a vylepšování výrobních procesů mělo negativní vliv na životní prostředí. Lidé postupem času chtěli uspokojit i potřebu zdravého životního prostředí (ESF, CENIA, 2013).

Nicméně ještě dříve než se začal užívat termín environmentalismus, začal se objevovat tzv. ekologismus. Jeho zmínky jsou zakotveny již ve starověkých náboženstvích, jako je hinduismus, buddhismus nebo taoismus. Ekologické myšlenky a přístupy se objevily v průběhu 19. století, kdy začala sílit industrializace a průmyslová výroba a bylo potřeba si uvědomit nové vlivy a hrozby s tím spojené. Na rozvoji ekologismu se podílely například jaderná technologie, globální oteplování, zeslabující ozónová vrstva, nárůst skleníkových plynů či kyselá dešťová kyselá země a lesy. Environmentalismus je širší pojem, který označuje mírnější přístup k životnímu prostředí a vidí člověka jako součást přírody. Výraz ekologismus je užší a vyjadřuje konkrétní politickou či sociopolitickou změnu (Dočkalová, Švec & spol. 2010).

Některé světové organizace vydávaly publikace jako podporu pro lepší životní prostředí. Jednou z nich byla OSN, která v roce 1972 vydala zprávu Jen jedna Země, a také Římský klub vydal dílo Meze růstu, kde varoval před tím, že kapacity planety jsou vyčerpatelné (Dočkalová, Švec & spol. 2010).

Environmentální opatření jsou činnosti, které podniku pomáhají šetřit životní prostředí, ale také snižovat náklady. Jednotlivá opatření jsou rozdělena oblastí úspor energie, vody, odpadového hospodářství, realizování nákupů a vzdělávání zaměstnanců a informování hostů v oblasti ochrany životního prostředí.

Pokud se ubytovací zařízení rozhodne pro ekologický provoz a bude chtít více chránit životní prostředí, je nezbytné zavedení určitých změn ve fungování celého provozu. Samotný provoz ubytovacího zařízení je v mnoha ohledech nákladově náročný, proto je dobré vědět, v kterých oblastech je možné náklady snížit a učinit tak ekologickou cestou (Patůš & Gúčík, 2004, s. 95).

2.3.1 Environmentální opatření v ubytovacích zařízeních

a) Omezování spotřeby energie

Náklady na topení, ventilaci a klimatizaci se v hotelu mohou pohybovat mezi 25 % až 50 % z celkových nákladů na energii. Přičemž dolní hranice 25 % představuje menší hotel v mírném klimatickém pásmu a horní hranice 50 % luxusní hotel v subtropickém nebo tropickém pásmu (Patůš & Gúčík, 2004, s. 97).

Elektronická zařízení jako počítače a tiskárny i nadále využívají energii, i když jsou vypnutá. Tato konzumace elektřiny může zvýšit výdaje za elektřinu až o 10 %. V tomto případě je možné zakoupit prodlužovací kabely, na kterých je vypínání a zapínání proudění elektřiny. Mezi možnosti jak uspořit energii patří také přechod na notebooky. V průměru notebooky využívají o 80 % méně energie než stolní počítače. Nezbytnou součástí šetření energie je využívání přirozeného světla. Pokud je třeba, musí se uspořádat pracovní plochy tak, aby bylo maximálně využito denní světlo a nemusela být zapnuta stropní světla (Mind Tools, 2016).

V omezování spotřeby energie existuje mnoho dalších způsobů, jak daných účinků dosáhnout. Jsou to například (Mind Tools, 2016; Ministerstvo životního prostředí, 2013):

- regulování teploty pro každou místnost odděleně pomocí používání termostatů,
- nainstalování automatického vypínání klimatizace,
- neumisťování chladničky v blízkosti sporáku, topení nebo na slunci,
- využívání energeticky účinných elektrických spotřebičů energetické třídy A,
- požádání hostů, aby při odchodu z pokoje zhasínali všechna světla a nezapomínali vypnout všechna elektronická zařízení,

- instalace pohybových senzorů pro automatické zapínání a vypínání světel,
- instalace úsporných žárovek,
- používání elektrické energie z obnovitelných zdrojů nikoli z těžkých olejů a uhlí,
- tepelně zaizolovaná okna a zvuková izolace.

Energii lze ušetřit například i vysázením stromů okolo budovy. Velké listnaté stromy ale musí být umístěny po stranách budovy. Tyto stromy přijímají odpolední slunce a v létě mohou snížit náklady na klimatizaci až o 35 %. Naopak mohou fungovat jehličnaté stromy, které mohou blokovat studený zimní vítr a snížit tak náklady na vytápění až o 30 % (Mind Tools, 2016).

b) Omezování spotřeby vody

Při snižování průtoku vody z kohoutků se používají šetřící sprchy nebo tzv. perlátory, které provzdušňují vodu a průtok je libovolně nastavitelný. Průtok vody v ekologicky zaměřených ubytovacích zařízeních nesmí u sprchy překročit 12 litrů za minutu. Ručníky se hostům mění pouze na jejich žádost, tak dochází k šetření vody používané k praní. Dalším snížením spotřeby vody je používání dešťové a recyklované vody pro technické účely (Asociace hotelů a restaurací ČR, 2016).

c) Odpadové hospodářství

Při produkci odpadu je důležité jeho třídění. A to nejen v celém hotelovém komplexu, ale i v hotelových pokojích. Nutností je třídění nebezpečného odpadu, jako jsou zářivky, tonery, baterie, léky nebo elektroodpad. Důležitými opatřeními v omezování produkce odpadů dle Asociace hotelů a restaurací ČR (2016) jsou také:

- informování hostů o možnostech třídění odpadu,
- používání vratných obalů od nápojů, např. od piva,
- nepoužívání výrobků na jedno použití, např. malé jednorázové balení šamponů, mýdel nebo sprchových gelů.

d) Trénink zaměstnanců v oblasti životního prostředí a forma působení na hosta

Důležitým aspektem v oblasti environmentálních opatření je školení personálu pro zvýšení povědomí o životním prostředí. Nezbytností je pravidelné sbírání a vyhodnocování informací o spotřebě energie, vody nebo čisticích prostředků. Pokud se hosté chtějí někam dopravit, je na místě, aby jim hotelový personál poskytl informace

o využívání veřejné dopravy nebo informace o zdejší krajině a jejích vzácnostech. Hosté by měli mít povědomí o environmentální politice daného ubytovacího zařízení a být obeznámeni s pravidly a fungováním hotelu (Asociace hotelů a restaurací ČR, 2016).

Personál by měl být školen ohledně (Ministerstvo životního prostředí, 2013):

- úspor energie tak, aby jich ubytovací zařízení mohlo dosahovat,
- úspor vody, aby sledoval, zda nejsou viditelné netěsnosti,
- chemikálií, aby nebylo překročeno množství pracích či čisticích prostředků,
- odpadu, aby třídil a odváděl, jak obyčejný odpad, tak i nebezpečný odpad.

2.3.2 Environmentální opatření v jednotlivých úsecích hotelu

Při stanovování environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních je důležité brát zřetel na jednotlivé úseky. Úseky se člení dle tradiční organizační struktury na:

- 1) ubytovací úsek a housekeeping,
- 2) stravovací úsek,
- 3) technický úsek a údržba,
- 4) administrativa a recepce.

Je dobré vytvořit tzv. kontrolní seznam potenciálních opatření pro každý úsek tak, aby se lépe dosáhlo ochrany životního prostředí. Vhodné je zainteresovat do fungování green managementu i zaměstnance jednotlivých úseků. Níže jsou uvedeny příklady jednotlivých opatření (Šrůtková, 2008):

a) Ubytovací úsek a housekeeping

- Redukce odpadu
 - třídění odpadu již při úklidu pokojů
- Úspora vody
 - sbírání a praní pouze těch ručníků a osušek, které hosté pohodí na zem
 - během úklidu nenechávat téct vodu
- Úspora energie
 - během léta nechat přes den zatažené závěsy
 - během nízké obsazenosti ubytovacího zařízení vytápět pouze obsazené podlaží

b) Stravovací úsek

- Redukce odpadu
 - třídění odpadu ihned při vzniku
 - omezení používání jednorazových či nízkoobjemových balení
- Úspora vody
 - zapínání myček na nádobí pouze, když jsou koše na nádobí plné
- Úspora energie
 - vypínání zařízení, které nejsou používány a kontrola intenzity osvětlení

c) Technický úsek a údržba

- Redukce odpadu
 - třídění odpadu ihned při vzniku
- Úspora vody
 - neustálá kontrola stavu vodovodních kohoutků a odpadů
 - instalace omezovačů průtoku vody (např. perlátory)
- Úspora energie
 - instalace úsporných žárovek a termostatických ventilů

d) Administrativa a recepce

- Redukce odpadu
 - používání líce již použitého papíru (na neúřední dokumentaci)
 - separace papírového odpadu
 - omezování či zrušení distribuce zbytečných tiskovin a letáků
- Úspora energie
 - využívání přirozeného světla
 - vypínání světel a dalších zařízení, které nejsou používány
 - úplné vypínání zdroje energie v dlouhodobě odstavených prostorách

2.3.3 Charta životního prostředí hotelů a restaurací

Dokonce i Národní federace hotelů a restaurací uveřejnila své stanovisko k environmentální oblasti a to vydáním Charty životního prostředí hotelů a restaurací. V níž jsou uvedeny hlavní body aktivit, kterými by se měli členové federace řídit a to:

- 1) *„dosáhnout zdravé ekologické praxe ve všech oblastech provozu,*
- 2) *splnit všechny zákonné předpisy na ochranu životního prostředí,*
- 3) *minimalizovat spotřebu energie, vody a surovin,*
- 4) *minimalizovat odpad a redukovat spotřebu zdrojů,*
- 5) *redukovat na minimum znečišťování vody a vzduch a kde je to možné, veškeré zplodiny před vypuštěním upravovat,*
- 6) *zvat zákazníky, dodavatele a smluvní partnery k účasti na ekologickém úsilí,*
- 7) *kdekoli to bude možné, ve spolupráci s ostatními subjekty působícími v cestovním ruchu s veřejností a místní komunitou dosahovat širších cílů v ochraně životního prostředí,*
- 8) *zabezpečovat pro všechny zaměstnance trénink a dostatek informací k dosažení našich cílů,*
- 9) *otevřeně sdělovat ekologické poznatky každému, kdo o ně projeví zájem,*
- 10) *pravidelně sledovat a zaznamenávat dopad ekologických opatření a porovnávat výkony s našimi plány, úkoly a cíly“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).*

2.4 Trvale udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj je definován mnoha různými způsoby, ale nejčastěji citovanou definicí je „Naše společná budoucnost“. Udržitelný rozvoj uspokojuje potřeby současnosti, aniž by byla ohrožena schopnost budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby. Udržitelný rozvoj se skládá ze dvou konceptů:

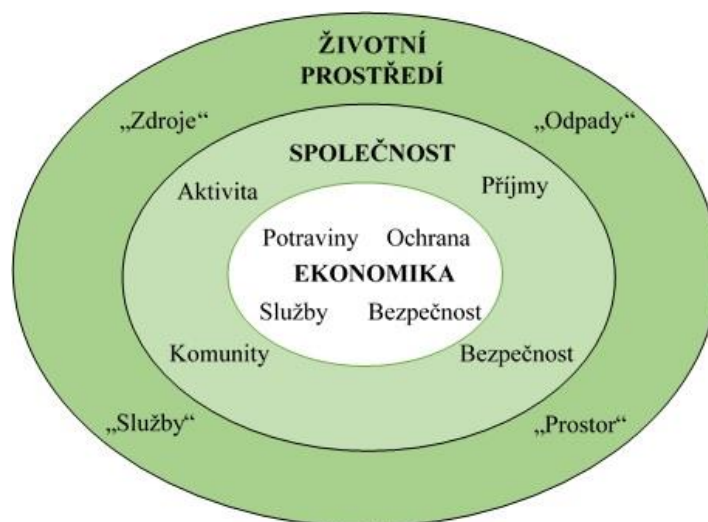
- základní potřeby chudých z celého světa by měly být prioritou,
- omezení stavu techniky a technologie, aby životní prostředí vyhovovalo současným a budoucím potřebám (International Institute for Sustainable Development, 2016).

Je zapotřebí strategicky plánovat a předcházet tak dlouhodobým negativním dopadům. Nutné je uvědomit si, že kapacita životního prostředí je omezená. A to především zdroje surovin, látek ale i samotný prostor pro odpady a jiná znečištění. Klíčovým principem je pochopení, že lokální činnosti mohou ovlivňovat problémy na globální úrovni (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Pilíře udržitelnosti

„Z definice udržitelného rozvoje se odvozují tři pilíře udržitelnosti – ekologický/environmentální, sociální a ekonomický. Udržitelný rozvoj spočívá ve vyváženosti všech pilířů“ (Ústav územního rozvoje, 2010).

Obrázek 1: Tři pilíře udržitelnosti

Zdroj: Ekologická dimenze udržitelného rozvoje, 2001

2.5 Trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu

Trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu se zrodil na základě koncepce udržitelného rozvoje, jedná se o stejné principy, které jsou aplikované na odvětví cestovního ruchu.

„Udržitelný rozvoj cestovního ruchu je chápán jako zajišťování potřeb účastníků cestovního ruchu takovým způsobem, který pomáhá rozvoji území s přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot a vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti, aniž by ohrozil uspokojení potřeb budoucích generací“ (Indrová, 2010).

Konkurenceschopnost a udržitelnost cestovního ruchu jdou ruku v ruce, protože kvalita turistických destinací je silně ovlivněna jejich přírodním a kulturním prostředím a jejich začleněním do místní komunity. Dlouhodobá udržitelnost vyžaduje rovnováhu mezi hospodářskou, socio-kulturní a environmentální udržitelností (European Commission, 2016).

Dosažení udržitelného cestovního ruchu je kontinuální proces, který vyžaduje neustálé monitorování dopadů, zavedení nezbytných preventivních nebo nápravných opatření, kdykoli je to nutné. Udržitelný cestovní ruch by měl rovněž udržovat vysokou úroveň spokojenosti turistů a zajistit smysluplnou zkušenost pro turisty, zvyšovat jejich povědomí o otázkách udržitelnosti a prosazovat trvale udržitelný cestovní ruch mezi nimi (World Tourism Organization, 2004).

2.5.1 Dopady cestovního ruchu na životní prostředí

Cestovní ruch je v současné době především záležitostí hospodářsky vyspělých zemí. Jeho rozvoj závisí na třech podmínkách a to bezpečnosti v dané destinaci, dostatečném fondu volného času a výši disponibilních důchodů. Cestovní ruch působí na rozvoj národního hospodářství, zvyšuje zaměstnanost v regionech a přispívá k rozvoji daných oblastí. Díky cestovnímu ruchu a turistům se renovují a jsou chráněny různé kulturní památky (Indrová, 2010).

Cestovní ruch také velmi ovlivňuje životní prostředí. Na vážnosti zatížení životního prostředí se podílí způsob dopravování, například jinak je zatížena příroda pokud turisté cestují letadlem a jinak pokud se dopravují na kole. Dále záleží na tom, jakého druhu pobytu se turisté účastní, pobyt v horách je více šetrný k prostředí nežli dovolená v hotelovém komplexu u moře, kde návštěvníci očekávají větší luxus (ESF, CENIA, 2013).

Negativní vliv cestovního ruchu na životní prostředí nelze přehlédnout. Nejdůležitější faktory, které ovlivňují životní prostředí, jsou právě doprava, ubytování a jeho provoz, zde se podílejí především spotřeba energie, tepla a vody nebo produkce odpadů, dále sem patří doprovodné služby a infrastruktura. Jak ale již bylo zmíněno, cestovní ruch má pozitivní vliv na ekonomiku, proto není vhodné ho nikterak omezovat. Nejdůležitějším úkolem je ho rozvíjet v souladu s přírodou (ESF, CENIA, 2013).

Aby mohlo být zamezeno negativních dopadů na životní prostředí, je nezbytné v podnicích zavádět systém environmentálního (green) managementu, viz další kapitola (Klásterka & spol., 2007).

Negativní vliv ubytovacích zařízení na životní prostředí

Jednotlivě nemají ubytovací zařízení významný negativní dopad na životní prostředí. Kolektivně však mohou být velmi nevhodná a spotřebovávat velké množství prostředků. Odhaduje se, že 75 % hotelových dopadů na životní prostředí je přímo spojeno s nadměrnou spotřebou. To je nevhodné z hlediska zdrojů a vytváří se zbytečné provozní náklady. Existují tři klíčové oblasti dopadu na životní prostředí a to energie, voda a odpad (Green Hotels & Responsible Tourism Initiative, 2016 a).

Energie - nadměrná spotřeba energie je nesmírně nákladná a s drobnými úpravami, může vést k masivním úsporám nákladů. Hotely obecně používají více energie na jednoho návštěvníka než místní obyvatelé, protože některé mohou mít i zařízení, jako jsou bary, restaurace a bazény. Studie prokázaly, že hotel emituje v průměru 20,6 kilogramu oxidu uhličitého za den (Green Hotels & Responsible Tourism Initiative, 2016 a).

Odpad - na základě studie provedené Paulinou Bohdanowicz se zjistilo, že hotely jsou nejen finančně náročné, ale že produkce odpadů je jedním z nejviditelnějších dopadů na životní prostředí. Odhaduje se, že průměrný hotel produkuje více než 1 kilogram odpadu na hosta za jeden den (Green Hotels & Responsible Tourism Initiative, 2016 a).

Spotřeba vody - turisté stejně jako samotní obyvatelé vyžadují čistou a spolehlivou dodávku vody určenou k pití, vaření a čištění. Voda je nedílnou součástí vybavení ubytovacích zařízení, kterou turisté očekávají, a to i ve formě bazénů, upravených a zavlažených zahrad či golfových hřišť (Green Hotels & Responsible Tourism Initiative, 2016 a).

2.6 Green management

V dnešní době čím dál tím častěji dochází k aplikování ekologických principů do provozů podniků, které vycházejí z tzv. „Green managementu“. Jedná se o filozofii a postupy při vedení podniku, které jsou zaměřeny na optimalizaci chodu podniku a zároveň se snaží neohrožovat životní prostředí svými činnostmi. V podniku s tzv. „zeleným myšlením“ se soustředí především na šetrné zacházení s energií, přírodními zdroji a snaží se redukovat produkci negativních dopadů na životní prostředí. Podstatou je vytvoření souladu ekologie, ekonomiky a lidského povědomí v rámci fungování podniku (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Kromě vlastního prospěchu v péči o životní prostředí je největším přínosem pro organizace, zabývající se otázkami „zelených problémů“, vylepšení značky a image firmy. Stát se zelenější může podnikům pomoci zlepšit vztahy se zákazníky, dodavateli, vládními agenturami a médii. Je-li daný podnik vnímán jako spolupracující v ohledech životního prostředí má značnou výhodu (Mind Tools, 2016).

Vlivem zeleného managementu je možné snížit náklady. Některé organizace mohou potvrdit pokles nákladů až o 20 %. Například firma Office chain Staples ušetřila 4,2 milionů dolarů každý rok jen tím, že vyměnila žárovky v celém svém provozu za úspornější a dále ušetřila 1,5 milionu dolarů prostřednictvím výměny dodávkových automobilů za více energeticky úspornější (Mind Tools, 2016).

Zelená iniciativa pomáhá řídit rizika efektivněji, umožňuje vstoupit na nové trhy, hospodárněji využívat zdroje a zlepšit konkurenční postavení. Zelený management apeluje na spotřebitele i zaměstnance (Mind Tools, 2016).

Při zeleném řízení podniku jsou důležité následující kroky:

- 1) sledování spotřeby energie,
- 2) přemýšlení o nákupu – pokud je potřeba zrealizovat nákup je důležité promyslet, zda je tato koupě nezbytná či zda neexistuje jiná zelenější volba,
- 3) používání znovu použitelných produktů - nepoužívat jednorázové umělohmotné nádoby a také nepoužívat papírové utěrky, ale klasické plátěné,
- 4) sázení stromů a zeleně –lepší se vzhled a celkový dojem budovy a také se v létě může ušetřit za klimatizaci a naopak v zimě stromy mohou zachytit studený vítr a ušetřit náklady za vytápění,

- 5) práce z domova – lidé pracující doma šetří benzín a zabraňují emisím oxidu uhličitého,
- 6) limitování služebních cest – existuje mnoho softwarových aplikací pro virtuální události, ušetří se tím mnoho nákladů a je to šetrnější k životnímu prostředí,
- 7) vytvoření "zeleného týmu" – členové týmu monitorují environmentální iniciativy a hledají nové způsoby jak zmírnit stopu organizace (Mind Tools, 2016).

2.6.1 Zelená cesta pro hotely

Ekonomický přínos v hotelích lze získat skrze realizaci environmentálních iniciativ. Kromě nákladových výhod, existují i jiné výhody při výběru ekologicky udržitelné strategie a to jsou:

- získání konkurenční výhody, tím že je hotel lídrem v tomto odvětví,
- věrnost zákazníků,
- udržení zaměstnanců,
- ocenění a uznání,
- dodržování právních předpisů,
- řízení rizik,
- zvýšená hodnota značky.

Ale nejdůležitější je, že podnik bude mít dobrý pocit z dělání správné věci. Zprávy stovky firem po celém světě ukazují, že zavedením vhodných procesů řízení mají snížené náklady na spotřebu vody a energie o více než 20 %. Také zlepšily kvalitu prostředí, ve kterém působí a zlepšily motivaci zaměstnanců a komunitních vztahů (Green Hotels & Responsible Tourism Initiative, 2016 b).

2.6.2 Zelení zákazníci

Pojem "typický zelený spotřebitel" je těžko definovatelný z pohledu demografie. Zeleně se rozprostírá skrze celou populaci v různých stupních, a protože zelené obavy jsou nesmírně rozmanité, zahrnující širokou zelených zákazníků. (OTTOMAN, J. A., 1998, str. 22-28).

V zeleném marketingu je ochota kupovat výrobky šetrné k životnímu prostředí dána, více než demografií nebo mírou obav o životní prostředí, spíše pocity spotřebitelů, že jsou schopni jednat a ovlivnit problémy životního prostředí. Spotřebitelé mohou mít obavy o

konkrétním ekologickém problému, ale v případě že nevěří, že by mohli něco změnit či ovlivnit, pak nijak nezakročí a to ani v případě že mají dostatek času i financí. (OTTMAN, J. A., 1998, str. 22-28).

Agentura Roper sledovala od roku 1990 do roku 1996 chování zákazníků v USA a poté je rozdělila do 5 skupin, dle jejich zájmu o životní prostředí.

- **Skuteční zelení:** jedná se o část populace, kteří věří, že oni sami mohou pozitivně zmírnit problémy životního prostředí, věnují svůj veškerý volný čas a energii k ochraně životního prostředí a snaží se ovlivňovat i ostatní a vyhýbají se nákupům u společností, které nejsou šetrné k životnímu prostředí.
- **Platící zelení:** jsou zákazníci ochotní si připlatit (až o 22 %) za ekologické produkty. Zároveň jsou ale zaneprázdněni na to, aby změnili svůj životní styl.
- **Výhonky neboli částečně zelení:** jsou ochotni podílet se na ochraně životního prostředí pouze, když nebudou muset vynaložit větší úsilí či vydat peníze navíc.
- **Brblající:** jsou zákazníci, kteří nevěří, že jednotlivci mohou hrát významnou roli v ochraně životního prostředí. Domnívají se, že odpovědnost za životní prostředí patří vládě a velkým korporacím.
- **Hnědí:** jsou lidé, které ekologické problémy nezajímají. Nespatřují žádný problém v environmentálních oblastech (OTTMAN, J. A., 1998, str. 22-28).

2.6.3 EMAS

EMAS je jedním z dobrovolných nástrojů ochrany životního prostředí. Organizace, které si chtějí tento systém zavést, musí počítat s tím, že se budou muset chovat zodpovědně k životnímu prostředí. Jeho úkolem je aktivní vedení společnosti za účelem sledování a zjišťování vlivu činnosti organizace na životní prostředí (CENIA, 2012).

Vedle EMASu je možné zavést normu ISO 14001, ta v některých případech pouze doporučuje, za to program EMAS požadavky striktně vyžaduje. Lze tedy říci, že program EMAS je přísnější než norma ISO 14001 (UNEP, 2016).

Podnik může k zavedení systému environmentálního řízení přistoupit třemi způsoby:

1. *zavedení EMS podle norem řady ISO 14000;*
2. *zavedení EMS podle Programu EMAS;*
3. *zavedení neformálního (zjednodušeného) EMS.*

První dva způsoby zavedení mají formální charakter a probíhá zde certifikace. Třetí možnost je neformální, tedy bez certifikace. Mohou ji využívat především malé a střední podniky, které nemají dostatečné časové nebo finanční prostředky k implementaci formálního plnohodnotného systému.

U třetí možnosti si podnik může zavést pouze vybrané prvky, které sám chce. Může se zde objevit nevýhoda a to v tom případě, že podnik nebude akceptován druhou stranou (obchodním partnerem, státním orgánem) jako důvěryhodný (Klášterka & spol., 2007).

2.7 Ekohotely

Ekohotelem neboli „zeleným hotelem“ se rozumí ubytovací zařízení, které vlastní buď evropský certifikát „The Flower“ nebo certifikát domácí české značky Ekologicky šetrná služba. Obě ekoznačky jsou na území České republiky na stejné úrovni a jsou garantovány Ministerstvem životního prostředí. Kritéria pro udělování obou ekoznaček jsou shodná, liší se pouze v přihlášce. Samotné ekoznačky pak uděluje přímo ministr životního prostředí. Ekoznačku mohou využívat nejen hotely, ale jakákoli jiná ubytovací zařízení.

Ubytovací zařízení může tyto značky získat po splnění přísných norem a kritérií, které se týkají především spotřeby vody, energie a produkce odpadů. V hotelu to mohou být například zaizolovaná okna, používání výrobků pro více použití nebo nakupování ekologicky šetrných produktů.

V ekohotelech může být hostům nabídnuta například i filtrovaná voda ale na druhou stranu jsou i hosté povinni chovat se odpovědně a to prostřednictvím třídění odpadu. Ekohotel by měl čerpat 22 % energie z obnovitelných zdrojů a používat výlučně úsporné žárovky. Není možné, aby používal k vytápění uhlí (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

V databázi výrobků a služeb s propůjčenými ekoznačkami se nachází k 15. 9. 2016 na území České republiky přesně pět ubytovacích zařízení, které disponují alespoň jednou ekoznačkou. Jsou to:

- Hotel Adalbert – vlastní Ekoznačku EU a také certifikát Ekologicky šetrná služba,
- Centrum Veronica Hostětín – vlastní certifikát Ekologicky šetrná služba,
- Hotel ADRIA – vlastní Ekoznačku EU,
- Hotel PLAZA ALTA – vlastní Ekoznačku EU,
- Hotel JURYS INN Praha – vlastní Ekoznačku EU (CENIA, 2012).

V oblasti Pelhřimovska se nenachází žádné ubytovací zařízení, které by disponovalo některou z ekologických značek.

2.8 Ekologické značky

Označování ekologicky šetrných výrobků nebo služeb se začalo objevovat na přelomu 60. a 70. let 20. století. V té době se zvedla vlna veřejného zájmu o stav životního prostředí. Zároveň ale firmy začaly vydávat své výrobky za ekologicky šetrné, aniž by opravdu docházelo ke snížení dopadu na životní prostředí při jejich výrobě (CENIA, 2012).

Označování výrobků či služeb, které jsou v průběhu celého životního cyklu, od výroby až po spotřebu, prokazatelně šetrnější k životnímu prostředí a ke zdraví samotného spotřebitele, se nazývá ekoznačení neboli ecolabelling. Kvalita výrobků či služeb je na velmi vysoké úrovni (CENIA, 2012).

V roce 1994 vznikla nezisková nevládní organizace GEN neboli Global Ecolabelling Network. Shromažďuje informace o všech existujících programech ekoznačení a sjednocuje příslušné environmentální kritéria a postupy. Česká republika se připojila v roce 2000 (CENIA, 2012).

Na základě Nařízení Rady Evropského hospodářského společenství z roku 1992 byl založen Systém ekoznačení Evropské unie. V té době ještě Česká republika nebyla součástí EU a tak zde vznikla iniciativa pro ekoznačení od ministra životního prostředí a ministra průmyslu a obchodu. V roce 1994 vyhlásil Národní program „Ekologicky šetrný výrobek“ (dnes nazván Národní program označování ekologicky šetrných výrobků a služeb). Když se v roce 2004 stala Česká republika členem Evropské unie, stala se zároveň součástí programu Ekoznačky EU neboli The Flower (CENIA, 2012).

Vláda se snaží podporovat podnikatele, kteří se chovají šetrně k životnímu prostředí a to vydáním Usnesení vlády č. 465/2010, kde ukládá povinnost organizacím státní správy, aby při zadávání veřejných zakázek vyhledávaly podniky ekologicky šetrné nebo označené ekoznačkou (CENIA, 2012).

V České republice se využívají tři typy ekoznaček: Ekologicky šetrný výrobek, Ekologicky šetrná služba a Ekoznačka EU (Česká kvalita, 2010).

Ekologická značka může být udělena pouze výrobkům nebo službám, které splňují základní užitné a environmentální požadavky. Například objem prodeje producentů výrobků nebo poskytovatelů služeb musí být velmi významný a rozsáhlý nebo jejich produkce a prodej musí mít významný dopad v globálním nebo regionálním měřítku

na životní prostředí. Naopak nemůže být udělena producentům látek a přípravků, které jsou klasifikovány jako velmi toxické či nebezpečné (CENIA, 2012).

Existuje mnoho kritérií pro udělování ekologických značek. Podmínky se týkají především používání tepelných izolačních materiálů ze sběrového papíru, pracích prostředků, nátěrových hmot ředitelných vodou, univerzálních čisticích prostředků, lepidel, hygienických „tissue“ papírů, aglomerovaných materiálů na bázi dřeva, zdrsňujících posypových materiálů z lehkého kameniva pro zimní údržbu pozemních komunikací nebo třeba kancelářských a administrativních služeb a spousty dalších. Každé tyto oblasti mají velice detailně stanovené podmínky pro jejich užívání (CENIA, 2012).

Ekoznačky mohou podnikateli poskytnout i mnohé výhody, jako jsou například:

- věrohodnost o původu výrobků a o jeho vlivech na životní prostředí,
- garanci, že označený výrobek je šetrný k životnímu prostředí,
- garanci kvality produktu a zdravotní nezávadnosti,
- vyniknutí na trhu, kde je široká škála rovnocenných výrobků,
- záruku kvality a trvanlivost a s tím spojenou úsporu peněz.

Spotřebitelé mohou mít, v rámci ekoznačení jistotu, že nakupují kvalitní produkty. Za věrohodností ekoznaček stojí Ministerstvo životního prostředí (Česká kvalita, 2010).

a) Ekologicky šetrný výrobek či služba

Ekologicky šetrný výrobek či služba jsou udělovány v rámci Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků a služeb. Tyto ekoznačky jsou uznávaným dokladem i v zahraničí, ačkoli se jedná o produkty nabízené na trhu České republiky (CENIA, 2012).

b) Ekoznačka EU

Ekoznačka EU se liší od Ekologicky šetrných výrobků či služeb tím, že může být udělena produktům na trhu celé Evropské unie včetně Norska, Islandu a Lichtenštejnska. Prostřednictvím Ekoznačky EU mohou být produkty propagovány téměř po celé Evropě.

Zprostředkovatelem Ekoznačky Evropské unie je CENIA. Přijímá žádosti od zájemců jak z tuzemska, tak i ze zahraničí. Logo značky má tvar stylizované květiny se zelenou lodyhou a kulatým modrým květenstvím v podobě hvězdiček a uprostřed se nachází symbol eura (CENIA, 2012).

2.9 České organizace ochrany životního prostředí

Organizace ochrany životního prostředí mají hlavní úkol a tím je prosazování, hájení a uskutečňování veřejného zájmu na zdravém životním prostředí pro život a na samotné ochraně přírody. Také mohou pečovat o některé nejvzácnější části české přírody. Mohou zajišťovat vzdělávání o ochraně životního prostředí nebo usilovat a přispívat k legislativním změnám vedoucím k ochraně přírody (Ministerstvo zahraničí, 2010).

2.9.1 Ministerstvo životního prostředí

Nejdůležitějším ochráncem životního prostředí je Ministerstvo životního prostředí. Má na starosti například ochranu přirozené akumulace vod, ochranu vodních zdrojů či ochranu jakosti podzemních a povrchových vod. Také se stará o ochranu ovzduší, přírody a krajiny, ochranu zemědělského půdního fondu, sleduje výkon státní geologické služby, atd. (Ministerstvo životního prostředí, 2015).

2.9.2 CENIA

CENIA neboli česká informační agentura životního prostředí je příspěvkovou organizací Ministerstva životního prostředí. Jejím hlavním úkolem je shromáždit, zhodnotit a interpretovat a následně distribuovat informace o životním prostředí (CENIA, 2012).

Poskytuje poradenství v oblasti čistší produkce a také vede databázi podniků, jejichž produkce je šetrnější k životnímu prostředí. Ohledně ekologicky šetrných výrobků poskytuje informace o kritériích, které jsou stanoveny pro hodnocení výrobků a služeb. Dále poskytuje informace o Státní politice životního prostředí České republiky. Nabízí odborné poradenství podnikům, které usilují o EMAS. CENIA se angažuje v mnoha dalších činnostech.

Mimo již zmíněné organizace chrání životní prostředí v České republice i další nespočetná množství organizací, například:

- Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky,
- Česká geologická služba,
- Česká inspekce životního prostředí,
- Státní fond životního prostředí České republiky,
- a mnoho dalších (CENIA, 2012).

3 Metodika a cíl práce

1. Hlavní cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjištění, zda se ubytovací zařízení na Pelhřimovsku chovají šetrně k životnímu prostředí. Nejdůležitější bylo zjistit, zda využívají environmentální opatření, která pomáhají chránit životní prostředí či zda mají zpracovanou koncepci tzv. green managementu.

2. Literární rešerše

Nejdříve byla sesbírána teoretická data, na základě kterých byl vypracován literární přehled. Významným zdrojem byly internetové stránky, povětšinou webové stránky odborných institucí, jejichž obsah se vztahoval k důležitým pojmům spojených s problematikou ochrany životního prostředí. Velkou část tvořily zahraniční webové stránky. Dalším zdrojem informací byla odborná literatura v knižní formě.

3. Sestavení databáze

Dalším krokem bylo sestavení databáze ubytovacích zařízení, která se nacházejí v oblasti Pelhřimovska. Seznam respondentů byl sestaven především z dat Českého statistického úřadu, z dat Městského informačního centra Pelhřimova a poté byly využity stránky pro rezervaci ubytování booking.com. Celkem byla sestavena databáze 114 ubytovacích zařízení, přičemž všechna tato zařízení byla oslovena a 105 z nich poskytlo odpovědi.

Tabulka 1: Ubytovací zařízení v rámci výzkumu

Kategorie UZ	Celkem UZ	Počet dotazovaných UZ
Hotel	24	20
Penzion	37	35
Kemp	11	10
Ubytování v soukromí	22	22
Ostatní	20	18
Celkem	114	105

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Výzkumné otázky

Před sestavením dotazníku byly stanoveny následující výzkumné otázky:

- 1) „Je v ubytovacích zařízeních v oblasti Pelhřimovska zaváděna koncepce green managementu?
- 2) Využívají ubytovací zařízení v oblasti Pelhřimovska environmentální opatření?“.

5. Tvorba dotazníku

Pro sběr dat byl vytvořen dotazník, viz příloha, skládající se z 15 hlavních otázek a 3 podotázek. Byly zde obsaženy otázky otevřeného, polouzavřeného i uzavřeného typu. Na začátku dotazníku byly kladeny identifikační otázky, které se týkaly kategorie a třídy, do které spadá ubytovací zařízení a také jakou disponuje kapacitou. Dále navazovaly otázky související s green managementem a otázky spojené s ekologickými značkami. Také zde byly situovány otázky týkající se environmentálních opatření v oblasti úspor vody, energie, odpadového hospodářství a vzdělávání zaměstnanců či informování hostů v oblasti ochrany životního prostředí. Na závěr dotazníku byl respondent vyzván, aby vyjádřil vlastní názor na uplatňování environmentálních opatření a uvedl důvody, které mu brání či ho naopak motivují chovat se ekologicky.

6. Dotazníkové šetření

Data byla získána prostřednictvím výzkumu, který byl prováděn dotazníkovým šetřením. Informačním zdrojem byly podnikatelské subjekty – ubytovací zařízení působící na území Pelhřimovska. Respondenti byli nejčastěji dotazováni telefonicky, kdy jim nejdříve bylo představeno téma bakalářské práce a objasněn pojem environmentalismu a poté probíhalo dotazování. Dotazování bylo nejčastěji uskutečňováno s majiteli zařízení, poté s vedoucími provozu a nejméně častěji s recepčními. Telefonické a osobní dotazování bylo nejvíce úspěšné, odpovědělo plné procento dotazovaných. Dále bylo využito dotazování skrze elektronickou poštu.

7. Zpracování dat

Výsledná data byla vyhodnocena ve statistickém programu PSPP pro zpracovávání a analýzu dat. Výsledkem byly kontingenční tabulky se zpracovanými údaji z jednotlivých otázek dotazníku. Dále byly vypracovány grafy v programu Excel, které zobrazovaly nejpodstatnější údaje spojené s problematikou přístupu ubytovacích zařízení

k ochraně životního prostředí. U každého grafu, který je vypracován v praktické části práce, je uveden počet respondentů (N), kteří na danou otázku odpovídali.

8. Výsledné návrhy

Na základě konečných výsledků a dat z celého výzkumu byl zhodnocen potenciál environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních na Pelhřimovsku a tedy i aktuální situace. Na konci praktické části byly sestaveny návrhy environmentálních opatření, které mohou sloužit ubytovacím zařízením v oblasti Pelhřimovska pro budoucí rozvoj a ušetřit výdaje spojené s energií, vodou či nakládáním s odpady. Ale především šetřit životní prostředí a nadměrnou spotřebu.

4 Praktická část

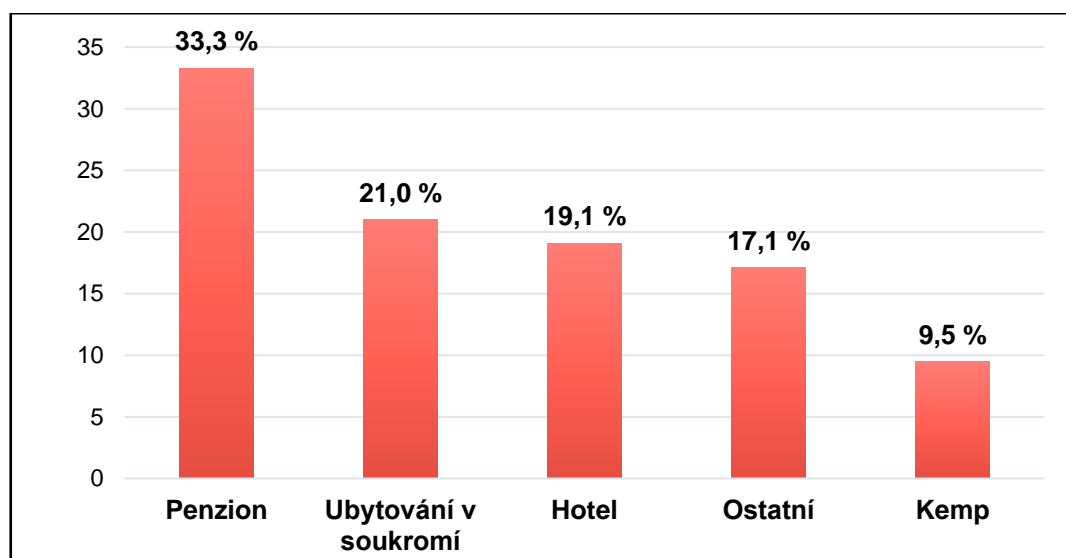
4.1 Analýza využívání environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních v oblasti Pelhřimovsko

V této kapitole jsou analyzovány vztahy a postoje jednotlivých ubytovacích zařízení k ochraně životního prostředí v oblasti Pelhřimovska. Důležitými sledovanými jevy, které vypovídají o jejich přístupu k životnímu prostředí, jsou zavedení koncepce tzv. green managementu, znalost či vlastnění ekologických značek a nejdůležitějším aspektem je využívání environmentálních opatření. Dále jsou zde analyzovány okolnosti, kvůli kterým respondenti buď nemohou zrealizovat zavedení environmentálních opatření, nebo naopak jsou motivováni některá opatření zavést. Neméně je také důležitá část, kde respondenti zmiňovali svůj názor na využívání environmentálních opatření a zda v nich spatřují nějaké výhody.

4.1.1 Identifikace ubytovacích jednotek

Tato podkapitola slouží k identifikaci jednotlivých ubytovacích zařízení, tak aby bylo možno následně vyhodnotit, jaké kategorie ubytovacích zařízení se nejvíce podílejí na ochraně životního prostředí. Celkem bylo, v rámci výzkumu, osloveno 114 ubytovacích zařízení. Souhlas s účastí na výzkumu vyjádřilo 105 respondentů, kteří odpovídali na otázky situované v dotazníku.

Graf 1: Kategorie dotazovaných ubytovacích zařízení

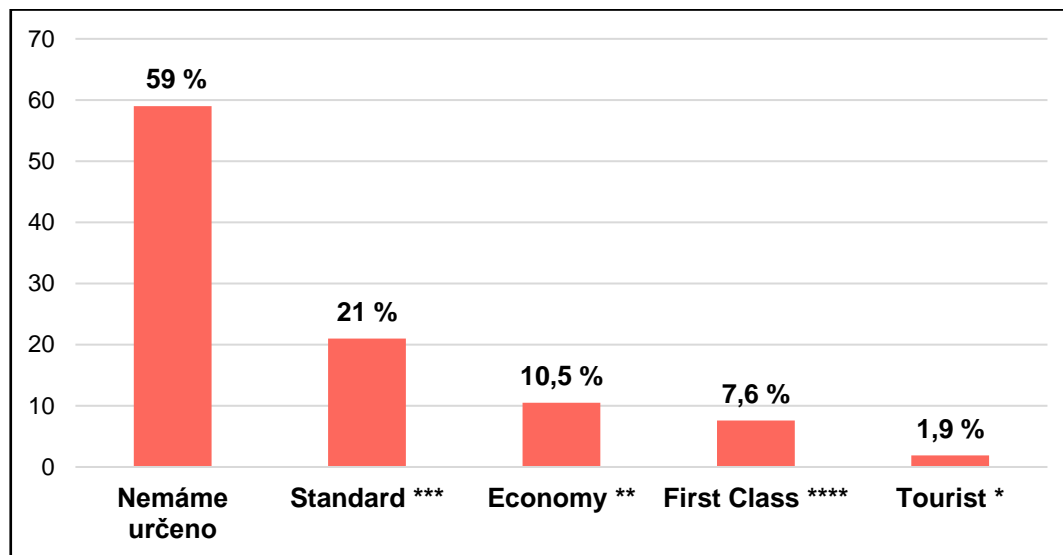

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

Z grafu je zřejmé, že se dotazování nejvíce účastnily penziony, dále ubytování v soukromí, kam spadají chalupy a chaty a ubytování v rodinných domech, dále pak hotely, skupina „ostatní“ a nejméně se zde vyskytují kempy. Do kategorie ostatní byly zařazeny chatové osady, motely a turistické ubytovny.

Graf 2: Třídy dotazovaných ubytovacích zařízení

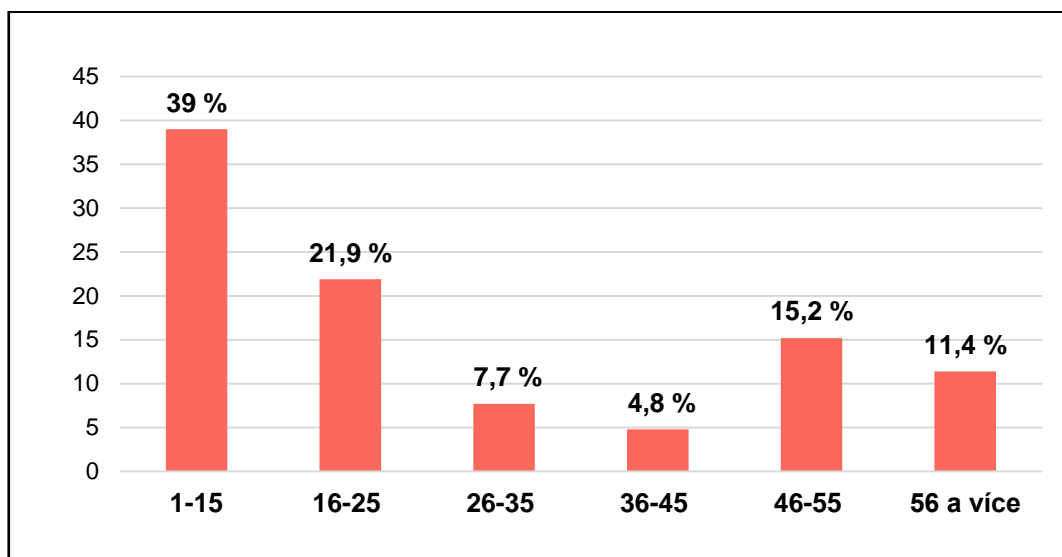
Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

Graf 2 zobrazuje, do jaké třídy spadají jednotlivá ubytovací zařízení. Je patrné, že největší zastoupení má skupina „nemáme určeno“. Důvod je možné nalézt již v prvním grafu, kde je zřejmé, že se na Pelhřimovsku vyskytují především penziony, ubytování v soukromí a dále zařízení ze skupiny „ostatní“. Právě tyto kategorie z velké části nemají určenou třídu.

Dále se zde nacházejí ubytovací zařízení třídy standard s 21 %, economy s 10,5 %, first class je zde zastoupená ze 7,6 %, tourist dosahuje pouze 1,9 % a třída luxury se ve výzkumu neobjevila ani jednou.

Graf 3: Kapacita dotazovaných ubytovacích zařízení

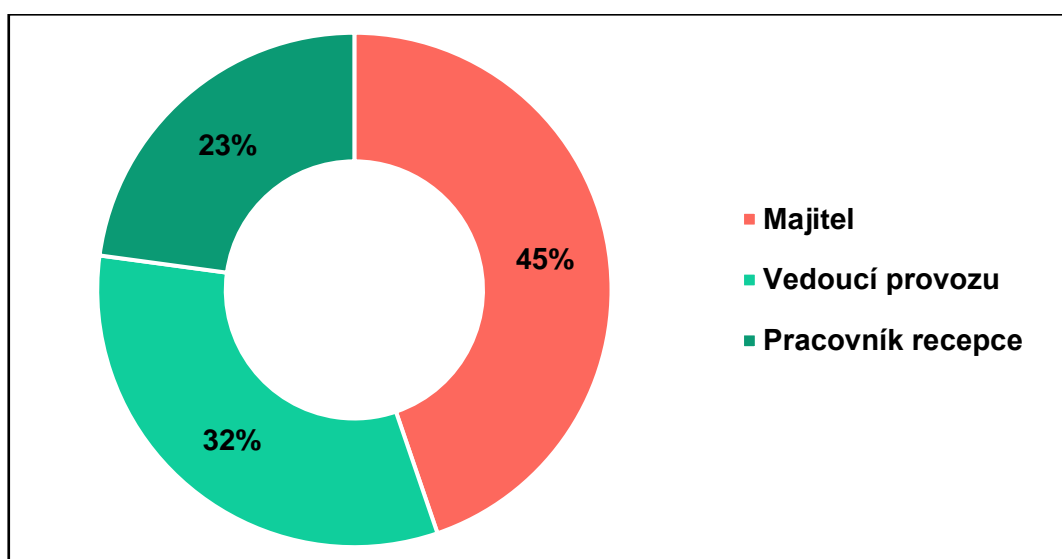

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

V oblasti Pelhřimovska se nachází nejvíce ubytovacích zařízení s kapacitou mezi 1 – 15 lůžky. Tento fakt je dán tím, že se zde nejvíce nacházejí ubytování v soukromí a některé menší penziony, kde je počet lůžek výrazně menší. Na druhém místě v počtu lůžek jsou zařízení s kapacitou 16 – 25 lůžek, do které spadají převážně penziony. Dále 26 – 35 lůžek, 36 – 45 lůžek kam patří většinou hotely, motely, některé penziony a chatové osady. Do posledních dvou skupin jsou zařazeny velké hotely, turistické ubytovny a kempy, kde jsou kapacity podstatně vyšší.

Graf 4: Pozice respondentů v ubytovacích zařízeních

Zdroj: Vlastní výzkum

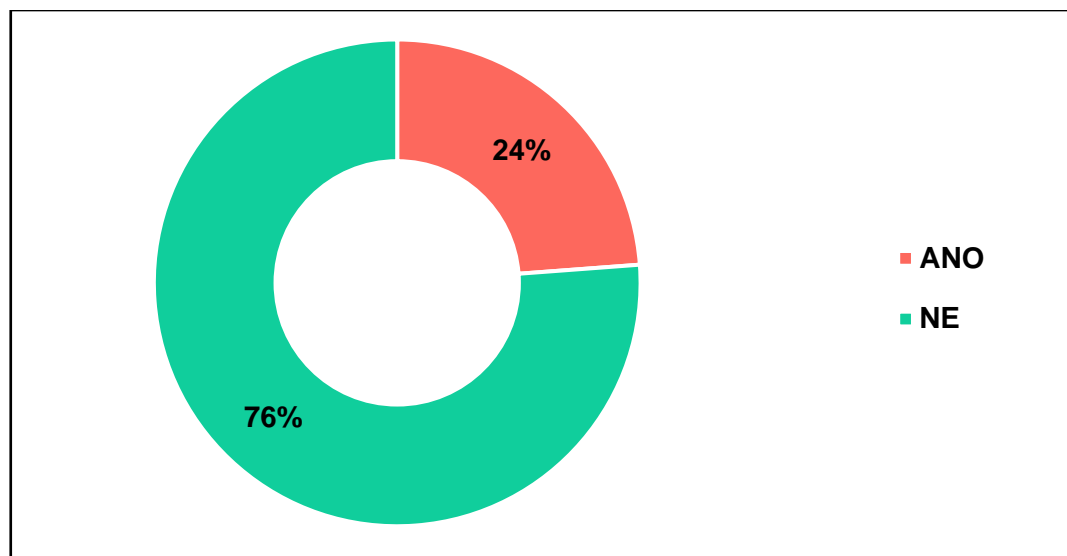
N = 105

Bylo také důležité zjistit, s kým bylo dotazování prováděno. Nejčastějšími respondenty byli majitelé ubytovacích zařízení a to především v případě ubytování v soukromí a menších penzionů. Z 32 % odpovídali vedoucí provozu a následně z 23 % byli dotazování pracovníky recepce. V případě pracovníků recepce bylo dotazování prováděno s dlouhodobě zaměstnanými pracovníky, kteří dobře znali chod podniku.

4.1.2 Green management

Green management je filozofie zaváděná v podniku a je zaměřena na optimalizaci jeho chodu a zároveň se snaží, aby nedocházelo k ohrožování životního prostředí činnostmi organizace. V podniku s tzv. „zeleným myšlením“ se soustředí především na šetrné zacházení s energií, vodou, snaží se bezpečně nakládat s odpady, realizovat efektivní nákupy a zaměstnanci jsou vzděláváni v rámci ochrany životního prostředí. Zároveň mohou být informováni i hosté o této podnikové koncepci a snahách podniku. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Graf 5: Znalost pojmu green management mezi respondenty

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

Podstatou této otázky bylo zjištění, zda respondent má představu, co znamená pojem green management neboli zelený management. Pouze 24 % respondentů ví, co vyplývá z tohoto pojmu. Většina a to 76 % se nikdy s tímto pojmem nesetkalo.

Tabulka 2: Znalost green managementu podle velikosti UZ

Green management	Velikost ubytovacích zařízení uvedená v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ne	80,5 %	73,9 %	50 %	60 %	87,5 %	75 %	76,2 %
Ano	19,5 %	26,1 %	50 %	40 %	12,5 %	25 %	23,8 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Z celkového počtu respondentů zná pojem green management přibližně 24 %. O pojmu green management mají největší povědomí respondenti z ubytovacích zařízení s kapacitou 26-35 lůžek, poté zařízení s 36-45 lůžky. Dále okolo jedné čtvrtiny respondentů ví, co představuje tento pojem a to v ubytovacích zařízeních s kapacitou 16-25 a 56 a více. Je zajímavé, že zde není pravidlem, že by pojem green management byl známý pouze mezi většími ubytovacími zařízeními, ale představu o tomto pojmu mají i ubytovací zařízení s kapacitou 1-15 lůžek a to skoro z 20 %.

Tabulka 3: Znalost green managementu podle kategorií UZ

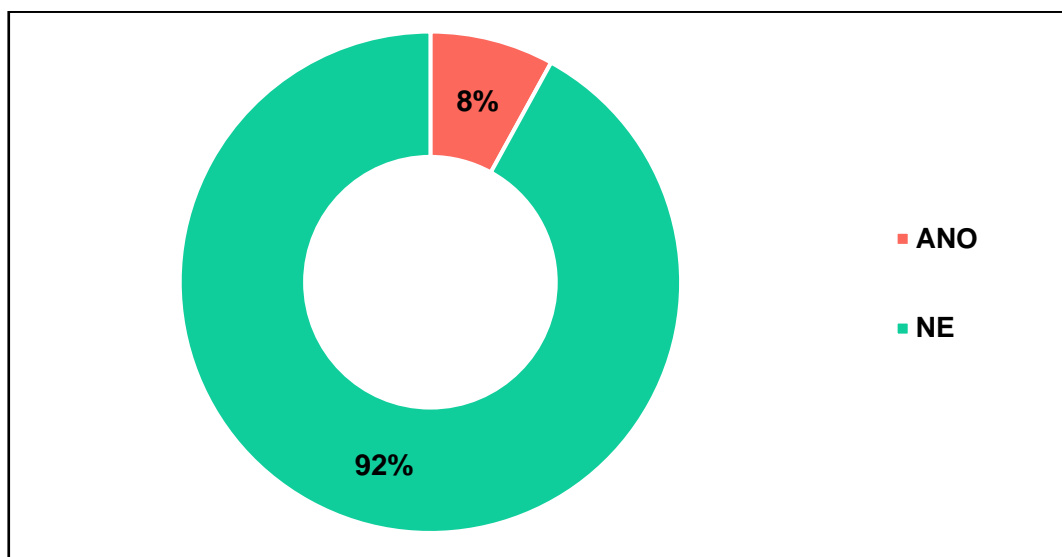
Green management	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ne	52,4 %	80 %	100 %	72,7 %	88,2 %	76,2 %
Ano	47,6 %	20 %	0 %	27,3 %	11,8 %	23,8 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Z tabulky 3, která zobrazuje znalost pojmu green management podle kategorií ubytovacích zařízení, je zřejmé, že nejvíce je pojem rozšířen v kategorii „hotel“. Je překvapivé, že pojem je známý i respondentům, kteří provozují ubytování v soukromí, ti obsadili ve znalosti tohoto pojmu druhé místo. Dále pak s 20 % se umístili na třetím místě penziony, poté skupina ostatní. Všichni respondenti z kategorie „kemp“ odpovídali, že neznají pojem green management vůbec.

Graf 6: Zpracování koncepce green managementu v UZ

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 25

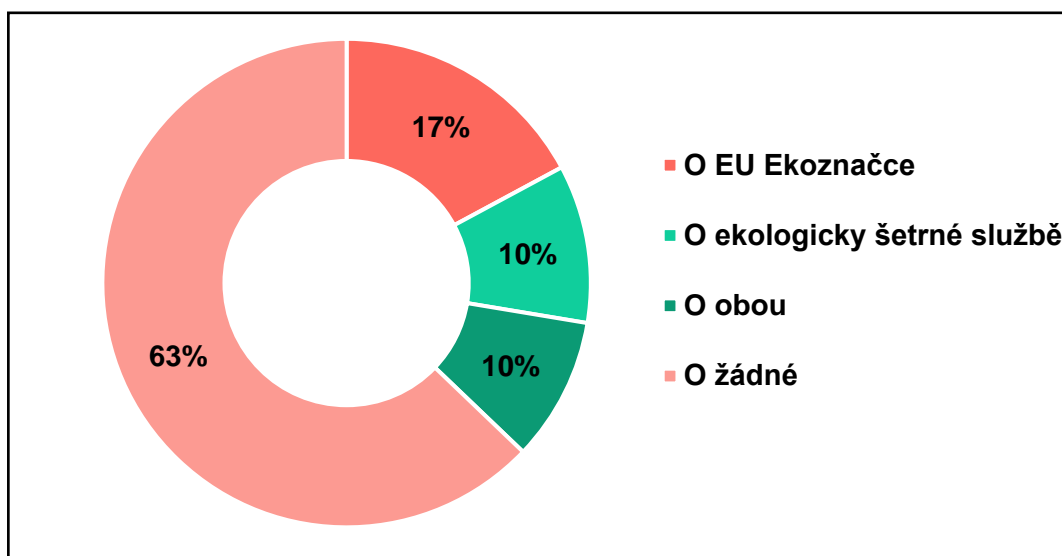
Zpracování koncepce green managementu navazuje na předešlou otázku. Respondenti, kteří odpovídali, že znají pojem green managementu, zároveň museli odpovědět, zda mají v ubytovacím zařízení, kde působí, zpracovanou koncepci green managementu. Z grafu je zřejmé, že zpracovanou koncepcí má pouze 8 % dotazovaných ubytovacích zařízení.

4.1.3 Ekologické značky

Ekologické značky jsou specifické symboly, jež jsou udělovány výrobkům či službám, které jsou v průběhu celého životního cyklu od výroby až po spotřebu prokazatelně šetrnější k životnímu prostředí a také chrání zdraví a život samotného spotřebitele. Ekologické značky je možno nazvat také jako ekoznačení neboli ecolabelling. Kvalita výrobků či služeb musí být na velmi vysoké úrovni.

V podnicích mohou být ekologické značky výhodou především v rámci vystupování na trhu. Podnik je spotřebitelem, dodavatelem, či jinými institucemi, se kterými je v kontaktu, spatřován jako subjekt, který chrání životní prostředí. Může tedy dojít ke zlepšení vztahů s těmito subjekty (CENIA, 2012).

Graf 7: Povědomí respondentů o ekologických značkách

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Graf 7 zobrazuje znalost ekologických značek respondenty. Jako možné odpovědi byly uvedeny dvě značky, které mají největší význam v oblasti ubytování. Z grafu je zřejmé, že největší procento (63 %) respondentů nezná ani jednu z uvedených ekologických značek, 17 % zná Ekoznačku EU, 10 % Ekologicky šetrnou službu a opět 10 % zná obě značky. Dotazovaní však často podotýkali, že značku znají, ale pouze okrajově a nemají s ní žádnou praktickou zkušenost.

Tabulka 4: Znalost ekologických značek podle počtu lůžek v UZ

Ekologické značky	Velikost ubytovacích zařízení uvedená v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ekoznačka EU	14,6 %	26,1 %	12,5 %	40 %	12,5 %	8,3 %	17,1 %
Ekologicky šetrná služba	14,6 %	8,7 %	12,5 %	0 %	6,3 %	8,3 %	10,5 %
Obě ekoznačky	9,8 %	4,4 %	12,5 %	40 %	0 %	16,7 %	9,5 %
Žádná ekoznačka	61 %	60,8 %	62,5 %	20 %	81,2 %	66,7 %	62,9 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Z tabulky je zřetelné, že většina ubytovacích zařízení členěných dle jejich kapacity nezná ani jednu ekologickou značku. Zastoupení těch, kteří neznají ani jednu ekologickou značku jsou okolo 60 % s výjimkou ubytovacích zařízení s 46-55 lůžky, zde ji respondenti neznají z 81,2 % a u zařízení s 36-45 lůžky je tento pojem neznámý jen 20 % respondentů.

Dále je z tabulky vidět, že druhou nejčastější odpovědí, kterou respondenti volili, byla možnost „Ekoznačka EU“ a tu zvolilo 17,1 % respondentů. Nejvíce byla tato odpověď volena v ubytovacích zařízeních s 36-45 lůžky, kde EU ekoznačku zná 40 % respondentů. Také u ubytovacích zařízení s 16-25 lůžky je procento respondentů vysoké a Ekoznačku EU zde zná přibližně 26 % dotazovaných. V dalších ubytovacích zařízeních Ekoznačku EU zná okolo 12 % respondentů.

Z obou značek respondenti méně znají Ekologicky šetrnou službu. Tuto možnost zvolilo pouze 10,5 % dotazovaných. Ale ve skupině ubytovacích zařízení s 36-45 lůžky nezná Ekologicky šetrnou službu ani jeden respondent. Obě ekologické značky zná 9,5 % respondentů. Z tabulky je jasné, že největší povědomí mají v oblasti znalostí ekologických značek, ubytovací zařízení s 36-45 lůžky, kde žádnou z nich nezná pouze 20 % dotazovaných.

Tabulka 5: Znalost ekologických značek podle kategorií UZ

Ekoznačky	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ekoznačka EU	14,3 %	17,1 %	40 %	18,2 %	5,9 %	17,1 %
Ekologicky šetrná služba	19 %	8,6 %	0 %	9,1 %	11,8 %	10,5 %
Obě ekoznačky	19,1 %	8,6 %	0 %	13,6 %	0 %	9,5 %
Žádná ekoznačka	47,6 %	65,7 %	60 %	59,1 %	82,3 %	62,9 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

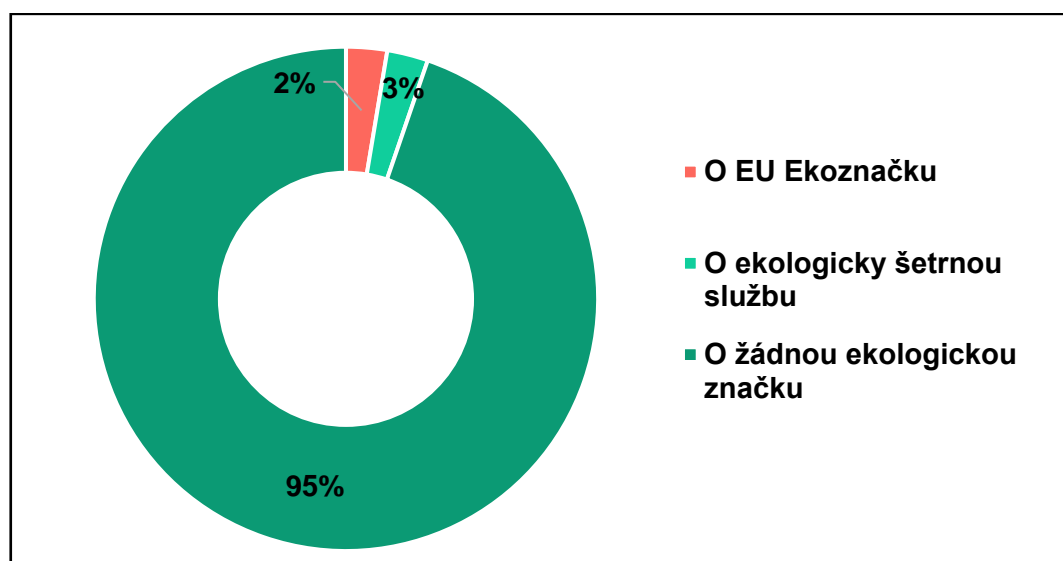
Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Z tabulky zobrazující znalost ekologických značek ubytovacími zařízeními, rozdělených dle kategorií je patrné, že nejlépe jsou na tom ubytovací zařízení v kategorii „hotel“. Zde respondenti neznají žádnou ekologickou značku ze 47,6 %. A spíše znají Ekologicky šetrnou službu.

Nejhůř ve znalosti ekologických značek jsou na tom dotazovaní ze skupiny „ostatní“, kde žádnou ekologickou značku nezná 82,3 % respondentů. U ostatních kategorií se pohybuje procento neznalosti ani jedné ze značek okolo 60 %.

Graf 8: Snaha respondentů o získání některé z ekologických značek

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 39

Graf 8 zobrazuje, zda se respondenti, kteří znají ekologické značky, snaží získat některou z těchto ekologických značek. Je zřejmé, že pouze 5 % respondentů se uchází o získání některé z ekologických značek. O Ekoznačku EU se uchází 2 % respondentů a o Ekologicky šetrnou službu 3 % dotazovaných.

Důvodem, kvůli kterému je procento respondentů, kteří chtějí získat ekologickou značku, velmi nízké, mohou být velice náročné podmínky, které musí být splněny pro získání jedné ze značek.

4.1.4 Environmentální opatření využívaná v ubytovacích zařízeních

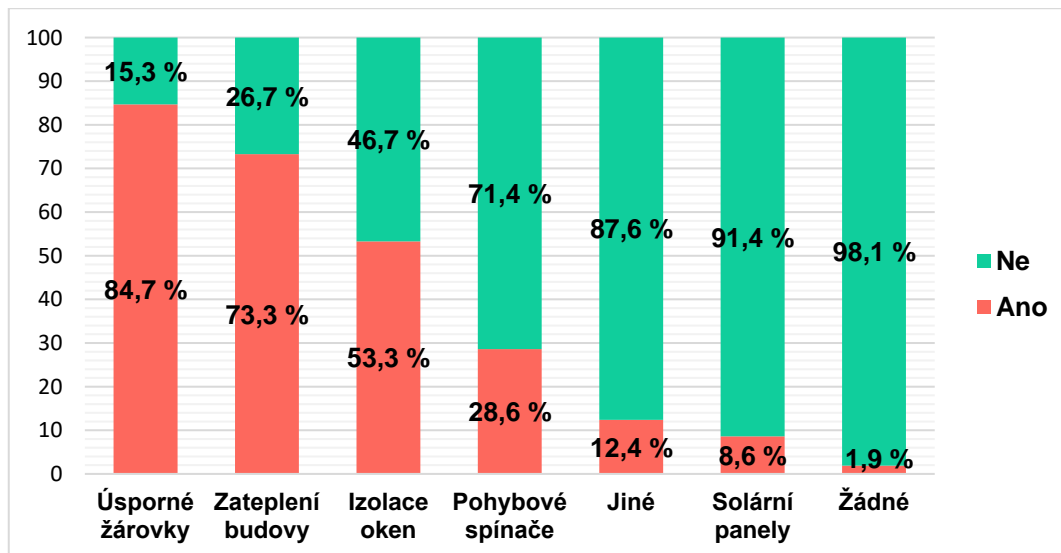
Environmentální opatření jsou činnosti, které podniku pomáhají šetřit životní prostředí, ale také snižovat náklady. Jednotlivá opatření jsou rozdělena do několika oblastí:

- úspora energie,
- úspora vody,
- odpadové hospodářství,
- realizování nákupů,
- informování zaměstnanců a hostů o ochraně životního prostředí.

1) Environmentální opatření v oblasti úspory energie

Dle autorů Patuš & Gúčík (2004) se náklady na topení, ventilaci a klimatizaci v mírném klimatickém pásu mohou pohybovat okolo 25 % na celkových nákladech ubytovacího zařízení. Proto je pro provozovatele z finančního hlediska důležité promyslet, zda by nebylo výhodné zavést některá environmentální opatření související s úsporou energie.

Graf 9: Environmentální opatření pro úsporu energie využívaná v UZ

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Podstatou tohoto grafu je zjištění, zda ubytovací zařízení na Pelhřimovsku využívají environmentální opatření souvisejících s úsporou energií a jaké z nich jsou užívány nejvíce. Z grafu je zřejmé, že nejvíce jsou v ubytovacích zařízeních využívány úsporné žárovky, jejichž zavedení není tak finančně náročné a jejichž využívání přináší velké

úspory spojené s elektřinou. Kromě toho, velké množství respondentů zmínilo, že užívání úsporných žárovek je v dnešní době běžné a využívají je i ve svých domácnostech.

Na druhém místě se nejvíce vyskytuje zateplení budovy, které je samozřejmostí u nově postavených či u zrekonstruovaných budov. S tím souvisí i využívání izolace oken. V menší míře jsou zde zastoupeny také pohybové spínače. Na tuto otázku odpovídali kladně především dotazovaní z modernějších ubytovacích zařízení. Devět respondentů také zmínilo, že mají nainstalované solární panely, které jim výrazně pomáhají snížit náklady na energii.

Skupina „jiné“ byla pro respondenty, kteří chtěli zvolit i jiné opatření, které nebylo uvedeno v definovaných možnostech. Nejčastěji zde bylo zmiňováno používání energeticky úsporných zařízení, např. myček, praček atd. Tři respondenti v této skupině také poznamenali, že mají vyvrtaný geotermální vrt, který dodává energii pomocí geotermálních zemních sond. Pouze 1,9 % ubytovacích zařízení nevyužívá žádných environmentálních opatření.

Tabulka 6: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor energie dle velikosti UZ

Úspora energie	Velikost ubytovacích zařízení uvedená v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ne	9,8 %	0 %	12,5 %	40 %	0 %	16,7 %	8,6 %
Ano	90,2 %	100 %	87,5 %	60 %	100 %	83,3 %	91,4 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: *Vlastní výzkum*

N= 105

Tabulka 6 vyjadřuje, jak respondenti z jednotlivých ubytovacích zařízení tříděných dle počtu lůžek využívají environmentální opatření spojená s energií.

Ve skupině „1-15 lůžek“ odpovědělo 90,2 %, že využívá opatření vedoucí k úspoře energie. Skupina „16-25 lůžek“ využívá opatření ze 100 %. V ubytovacích zařízení s kapacitou 26-35 lůžek využívá energeticky úsporná opatření z 87,5 %. Dále ve skupině „36-45 lůžek“ bylo zaznamenáno 60 % kladných odpovědí. Ve skupině s nejvíce lůžky jsou environmentální opatření využívána 83,3 % respondenty. Z toho vyplývá, že nejlépe

jsou na tom ubytovací zařízení s kapacitou 16-25 lůžek, ve které každý dotazovaný zmínil, že využívá alespoň jedno opatření.

Tabulka 7: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor energie dle kategorie UZ

Úspora energie	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ne	0 %	0 %	60 %	13,6 %	0 %	8,6 %
Ano	100 %	100 %	40 %	86,4 %	100 %	91,4 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

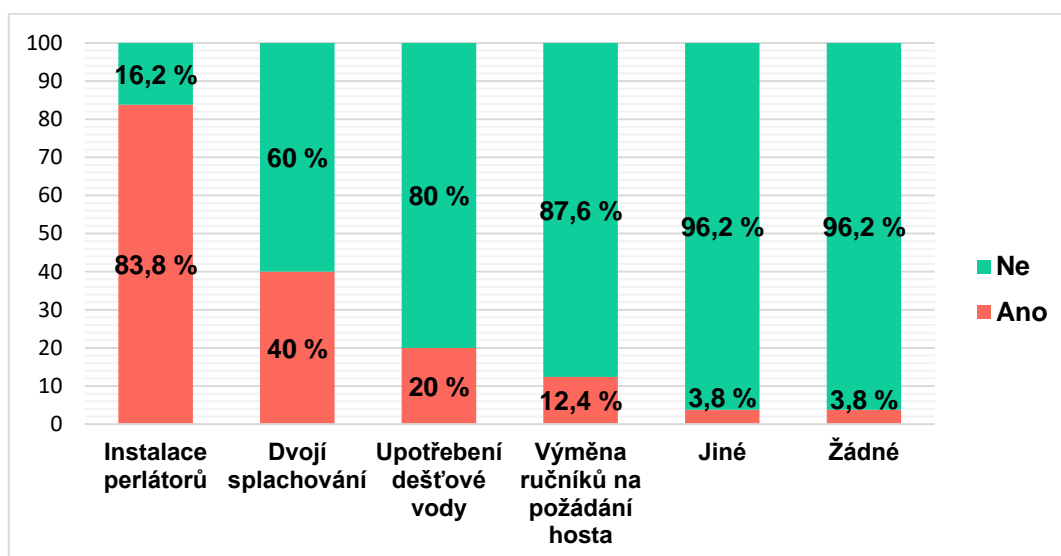
Tabulka 7 se taktéž zabývá environmentálními opatřeními v oblasti energie, ale zde jsou výsledky seřazeny dle kategorie ubytovacích zařízení.

Na první pohled je zřejmé, že kategorie hotel, penzion a skupina ostatní využívají energeticky úsporná opatření na 100 %. Poté ubytování v soukromí je využíváno na 86,4 % a nejméně jsou využívány v oblasti kempů, kde jsou tato opatření zaváděna pouze ze 40 %.

2) Environmentální opatření v oblasti úspory vody

V ubytovacích zařízeních je obecně velká spotřeba vody. Během krátkých časových úseků se zde vystřídá velké množství hostů. A právě voda je komfort, který si každý host rád dopřeje. V ubytovacích zařízeních host nebere ohled na množství vody, které mu například proteče během sprchování. Z tohoto důvodu by měl provozovatel myslet na to, která opatření související s úsporou vody by mohl zavést, aby ušetřil vodu, aniž by viditelně omezoval pohodlí hosta.

Graf 10: Environmentální opatření pro úsporu vody využívaná v UZ

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

Graf 10 ukazuje, jak ubytovací zařízení využívají environmentální opatření, která mají pomoci uspořit vodu. Nejvíce využívaným opatřením je instalace perlátorů, jejichž cena se pohybuje v rámci sta korun. Z důvodu nízkých nákladů na pořízení se zde vyskytuje z 83,8 %. Dále možnost dvojitého splachování na toaletách se nachází ve 40 % dotazovaných ubytovacích zařízeních.

Dále 20 % ubytovacích zařízení využívá dešťovou vodu různými způsoby. Dotazovaní zmiňovali, že ji používají např. k zalévání květin a zavlažování okolního trávníku a jiní ji využívají pro údržbu, například mytí aut či úklidu. Výměnu ručníku na požádání hosta praktikuje 12,4 % zařízení. Je zde nízké procento využívání a to z toho důvodu, že toto opatření je na úkor pohodlí hosta. Ve skupině „jiné“ respondenti zmiňovali vlastní zdroj vody – studnu. Tu využívá 3,8 % ubytovací zařízení. Žádné environmentální opatření uvedlo 3,8 % dotazovaných.

Tabulka 8: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor vody podle velikosti UZ

Úspora vody	Velikost ubytovacích zařízení uvedená v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ne	2,4 %	8,7 %	0 %	0 %	0 %	6,7 %	3,8 %
Ano	97,6 %	91,3 %	100 %	100 %	100 %	83,3 %	96,2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Environmentální opatření využívaná k úspoře vody jsou na 100 % využívána ve skupinách s 26-35, 36-45, 46-55 lůžky. Ale i v ostatních skupinách jsou využívána z více než 80 %. U skupin 1-15 a 16-25 lůžek jsou využívána z více než 90 %. Ve skupině „56 a více lůžek“ jsou opatření vedoucí k úspoře vody využívána na 83 %.

Vysoké procento zavádění opatření v oblasti úspory vody je vyvoláno tím, že většina ubytovacích zařízení využívá alespoň perlátory, které jsou instalovány ke zmenšování průtoku vody. Naopak nejmenší procento se nachází u skupiny 56 a více lůžek a to z toho důvodu, že sem spadají především chatové osady a turistické ubytovny, kde se nevyskytují velmi kvalitní sociální zařízení, ale pouze společné toalety či společná koupelna.

Tabulka 9: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor vody dle kategorie UZ

Úspora vody	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ne	0 %	2,9 %	0 %	4,6 %	11,8 %	3,8 %
Ano	100 %	97,1 %	100 %	95,4 %	88,2 %	96,2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

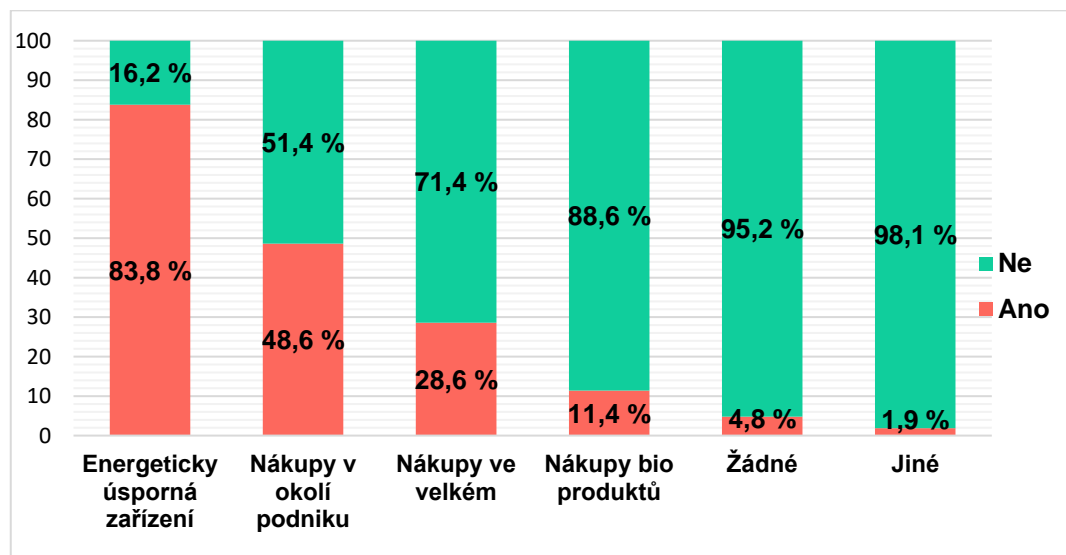
N= 105

Tabulka 9 vyobrazuje využívání environmentálních opatření, která snižují spotřebu vody, avšak z hlediska kategorií ubytovacích zařízení. Je zřetelné, že na 100 % jsou využívána v hotelích a kempech. Je to způsobeno tím, že v kempech se využívají perlátory, které jsou instalovány do společných prostor, jako jsou sprchy. Důvodem je velký počet ubytovaných hostů, kteří by v opačném případě vypotřebovali velké množství vody. Také si hosté musí zaplatit za čas strávených ve sprchách, které fungují jen omezenou dobu, například 5- 10 minut. Další kategorie využívají tyto opatření z více než 80 %.

3) Environmentální opatření realizovaná při nákupu produktů

Uskutečňování nákupů může mít také značný vliv na životní prostředí, ale také na snížení nákladů. Možnostmi jak toho dosáhnout je více. Např. prostřednictvím nakupování energeticky úsporných zařízení, realizování nákupů v blízkosti podniku, a tak dosáhnou snížení nákladů na palivo a zároveň snížit emise škodlivých plynů a s tím souvisí i nakupování ve velkém a možnost eliminovat počet uskutečněných cest. A neméně efektivním způsobem jsou i nákupy bio produktů, které mohou přispět ke zlepšení zdravotního stavu zákazníka a zároveň podpořit firmy, které takové výrobky produkují.

Graf 11: Environmentální opatření využívaná při nákupu produktů v UZ

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

V grafu je vyobrazeno, která opatření při realizování nákupů uplatňují ubytovací zařízení nejvíce. Na prvním místě s 83,8 % se nachází nakupování energeticky úsporných zařízení, to jsou nejčastěji nákupy úsporných žárovek či energeticky úsporných spotřebičů.

Dále 48,6 % respondentů odpovědělo, že nakupují v okolí podniku a 28,6 % dotazovaných uskutečňuje nákupy ve velkém a tím šetří ovzduší, protože skuteční méně cest dopravním prostředkem. Přibližně 11 % respondentů uvedlo, že se snaží nakupovat bio produkty. Většinou se jednalo o ubytovací zařízení, která byla situována v přírodě či na okraji měst. Také sem byly zahrnuty dvě ekofarmy, které si navíc vyrábí své vlastní bio produkty. Objevily se zde i negativní odpovědi, kdy ubytovací zařízení nevyužívají žádná opatření spojená s tříděním odpadu.

Tabulka 10: Využívání environmentálních opatření v rámci realizace nákupu produktů dle velikosti UZ

Nákup produktů	Velikost ubytovacích zařízení uvedená v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ne	4,9 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	8,3 %	4,8 %
Ano	95,1 %	100 %	100 %	100 %	87,5 %	91,7 %	95,2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

V tabulce 10 lze vidět, jak ubytovací zařízení dle jejich velikosti přistupují k nákupům produktů a zda se i při těchto činnostech snaží chránit životní prostředí. I v tomto směru jsou procenta využívání opatření značně vysoká. Příčinou je, že mnoho respondentů uvádělo, že nakupují úsporné žárovky. Ty jsou využívány ve většině podniků.

Tabulka 11: Využívání environmentálních opatření v rámci realizace nákupu produktů dle kategorie UZ

Nákup produktů	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ne	0 %	2,9 %	20 %	4,6 %	5,9 %	4,8 %
Ano	100 %	97,1 %	80 %	95,4 %	94,1 %	95,3 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

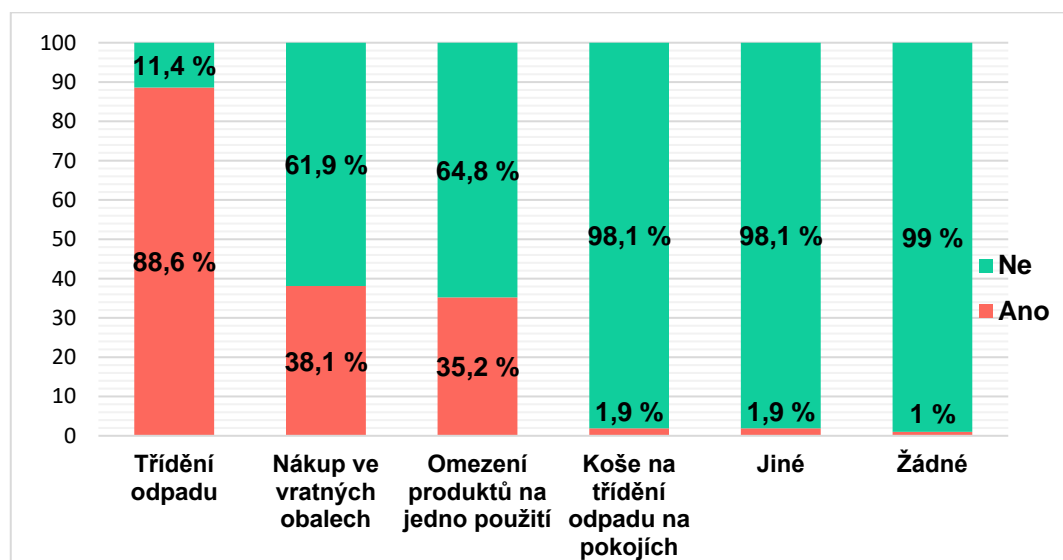
N= 105

Zde je možné vidět, jak ubytovací zařízení realizují efektivní a environmentálně zaměřené nákupy z pohledu jejich kategorií. Nejvíce tyto opatření se 100 % využívají hotely, zde nejčastěji odpovídali, že nakupují energeticky úsporná zařízení, nejen úsporné žárovky, ale také úsporné spotřebiče. Dále penziony, ubytování v soukromí a skupina ostatní je využívají z více než 90 %. Na závěr 80 % kempů využívá environmentální opatření při realizaci nákupů.

4) Environmentální opatření v oblasti odpadového hospodářství

Manipulace s odpadem je v dnešní době velice důležitým aspektem při snahách, jak co nejlépe ochránit životní prostředí. Právě nešetrné zacházení s odpadem totiž působí velice negativně na přírodu a ekosystém. Třídění odpadu je v dnešní době jedním ze základních prvků při zacházení s odpadem. Ačkoli záleží na samotných ubytovacích zařízeních, jak budou k třídění odpadu a dalším praktikám přistupovat.

Graf 12: Environmentální opatření využívaná v odpadovém hospodářství UZ

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

Graf 12 znázorňuje, jaká environmentální opatření související s odpadovým hospodářstvím jsou nejvíce využívána v ubytovacích zařízeních na Pelhřimovsku. Zde je nejčtenější odpovědí třídění odpadu, které většina respondentů považuje za samozřejmost. Dále 38,1 % dotazovaných nakupuje produkty ve vratných obalech a 35,2 % respondentů se snaží omezovat používání produktů na jedno použití.

Velmi malá část ubytovacích zařízení má instalované koše na třídění odpadu přímo v hostinských pokojích. Do skupiny jiné patří dvě ekofarmy, které uvedly, že se snaží

zpracovávat odpad na svých kompostech a následně jej dále využít jako zeminu. Pouze 1 % zařízení uvedlo, že nevyužívá žádná opatření spojená s odpadovým hospodářstvím.

Tabulka 12: Využívání environmentálních opatření v rámci nakládání s odpadem dle velikosti UZ

Odpadové hospodářství	Velikost ubytovacích zařízení uvedena v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ne	2,4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0,9 %
Ano	97,6 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99,1 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

V rámci všech oblastí environmentálních opatření dopadlo odpadové hospodářství nejlépe. Z grafu lze vidět, že až na skupinu „1-15 lůžek“ jsou tato opatření využívána ve všech dotazovaných ubytovacích zařízeních. Příčinou je třídění odpadu, které vykonávají skoro všechna ubytovací zařízení.

Tabulka 13: Využívání environmentálních opatření v rámci nakládání s odpadem dle kategorie UZ

Odpadové hospodářství	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ne	0 %	0 %	0 %	4,6 %	0 %	0,9 %
Ano	100 %	100 %	100 %	95,4 %	100 %	99,1 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

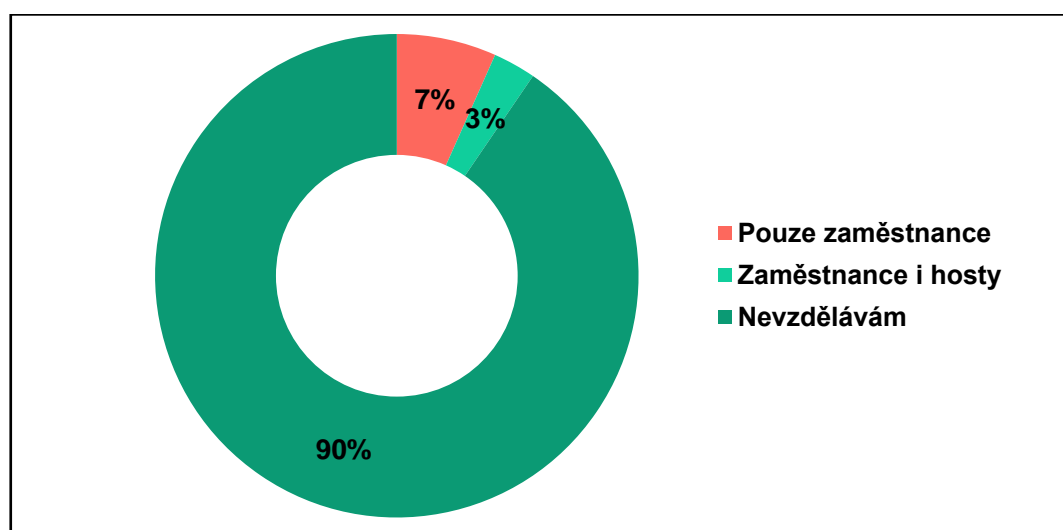
N= 105

Stejně jako předchozí tabulka i tato ukazuje, jak jednotlivá ubytovací zařízení manipulují s odpadem s tím rozdílem, že zde můžeme vidět, do jaké kategorie patří zařízení, které nevyužívá žádné opatření. Jedná se o jeden podnik, který neaplikuje žádné opatření v rámci odpadového hospodářství a ten patří do kategorie „ubytování v soukromí“.

5) Vzdělávání hostů a zaměstnanců v oblasti životního prostředí

Důležitým aspektem v oblasti environmentálních opatření je školení personálu a informování hostů v oblasti environmentalismu, které slouží pro zvýšení povědomí o životním prostředí a jeho ochraně. Nezbytností je pravidelné sbírání a vyhodnocování informací o spotřebě energie, vody nebo čisticích prostředcích (Asociace hotelů a restaurací ČR, 2016).

Graf 13: Vzdělávání zaměstnanců a hostů v oblasti životního prostředí

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Třináctý graf zobrazuje vzdělávání zaměstnanců a informování hostů v oblasti ochrany životního prostředí. Z grafu je více než zřejmé, že podstatná většina dotazovaných ubytovacích zařízení na Pelhřimovsku nevzdělává ani zaměstnance a ani neinformuje své hosty v oblasti ochrany životního prostředí a to přesně 90 %. Pouze 7 % respondentů odpovědělo, že vzdělává zaměstnance a 3 % vzdělává zaměstnance i informuje hosty.

Tabulka 14: Environmentální opatření v oblasti vzdělávání zaměstnanců a hostů v oblasti životního prostředí dle kapacit UZ

Vzdělávání zaměstnanců a hostů	Velikost ubytovacích zařízení uvedena v počtu lůžek						Celkem
	1-15	16-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
Ne	90,2 %	91,3 %	75 %	60 %	100 %	100 %	90,5 %
Ano	9,8 %	8,7 %	25 %	40 %	0 %	0 %	9,5 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Posledním environmentálním opatřením je vzdělávání personálu a informování hostů o podnikové kultuře či snahám podniku chránit životní prostředí. Je zřetelné, že toto opatření není populární mezi dotazovanými ubytovacími zařízeními. Nejvíce se tímto opatřením zabývají v zařízeních s 36-45 lůžky, kde odpovědělo kladně 40 % a dále 25 % respondentů s 26-35 lůžky taktéž potvrdilo, že vzdělává zaměstnance či informuje hosty.

V zařízeních nad 46 lůžek nejsou tato opatření využívána vůbec. To je způsobeno tím, že jsou zde zastoupeny kempy, chatové osady či turistické ubytovny, u kterých lze očekávat, že taková opatření nevyužívají.

Tabulka 15: Environmentální opatření v oblasti vzdělávání zaměstnanců a hostů v oblasti životního prostředí dle kategorie UZ

Vzdělávání zaměstnanců a hostů	Kategorie ubytovacích zařízení					Celkem
	Hotel	Penzion	Kemp	Ubytování v soukromí	Ostatní	
Ne	81 %	91,4 %	100 %	86,4 %	100 %	90,5 %
Ano	19 %	8,6 %	0 %	13,6 %	0 %	9,5 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: *Vlastní výzkum*

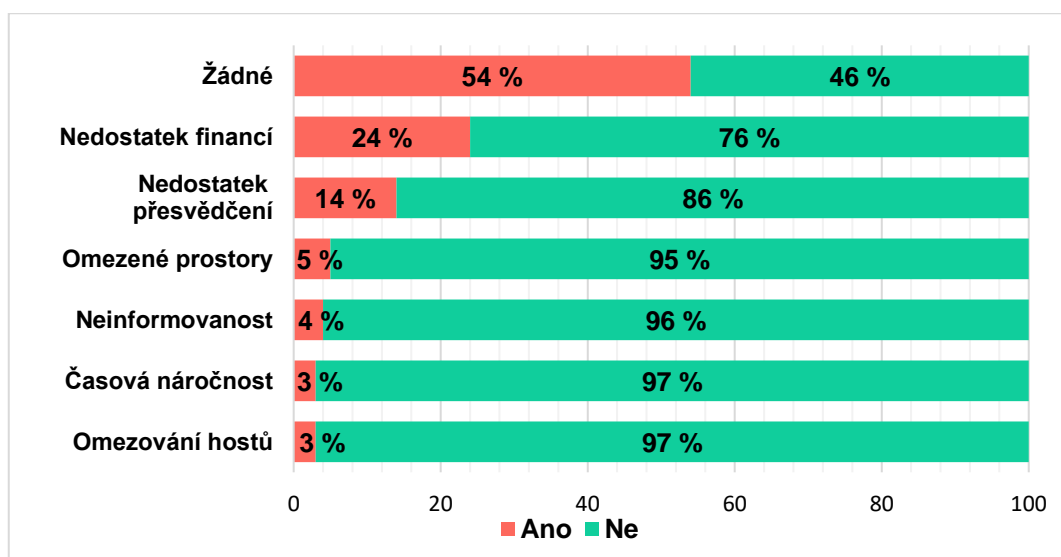
N= 105

Je zřejmé, že opatření v rámci vzdělávání a informování v oblasti ochrany životního prostředí je nejvíce zastoupené v hotelích, poté v kategorii „ubytování v soukromí“ a v penzionech. Žádné zastoupení není u kempů a skupiny „ostatní“.

4.1.5 Bariéry omezující respondenty v zavedení environmentálních opatření

V rámci výzkumu byly dotazovaným předloženy otázky, týkající se důvodů, kvůli kterým je obtížné či nemožné zavést environmentální opatření.

Graf 14: Bariéry v zavedení environmentálních opatření v UZ

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

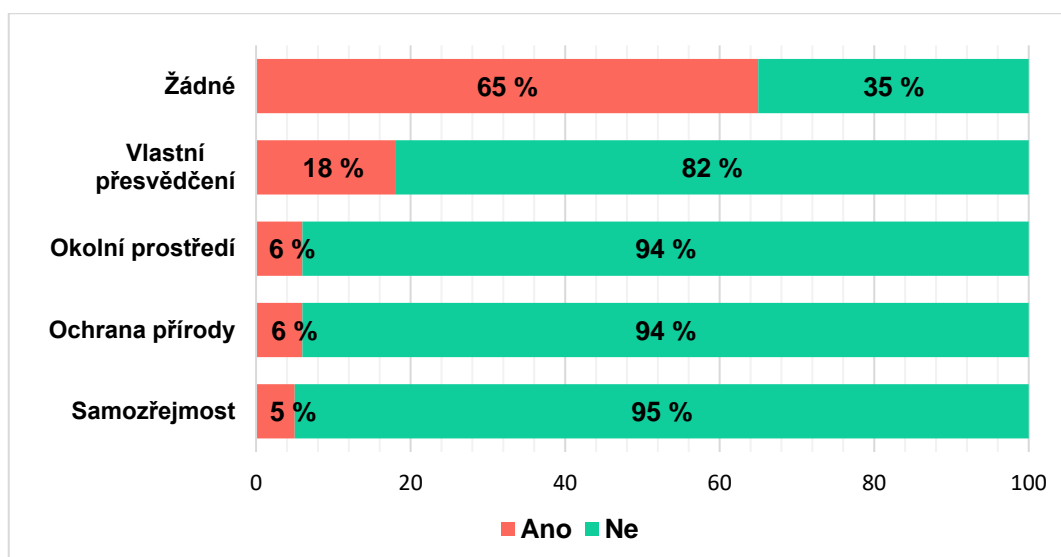
Graf 14 zobrazuje důvody, které brání respondentům v zavedení environmentálních opatření. Největší překážkou, pro 24 % respondentů v rámci zavedení environmentálních opatření je nedostatek financí. Také 14 % respondentů uvedlo, že není přesvědčeno o tom, že by jejich konání mohlo mít pozitivní vliv na ochranu životního prostředí.

Následují odpovědi, které jsou procentuálně více méně vyrovnané a pohybují se okolo 4 %. Spadají sem odpovědi typu: malá informovanost o možnostech zavádění těchto opatření, časová náročnost zavádění některých environmentálních opatření, omezování svých hostů. Také prostory či lokalita, ve kterých se ubytovací zařízení nacházejí, jsou pro některé respondenty překážkou.

4.1.6 Motivace respondentů pro zavedení environmentálních opatření

V této kapitole jsou analyzována data, která vypovídají o důvodech, kterými jsou respondenti naopak motivováni chovat se šetrně k životnímu prostředí.

Graf 15: Důvody motivující respondenty chovat se ekologicky

Zdroj: Vlastní výzkum

N = 105

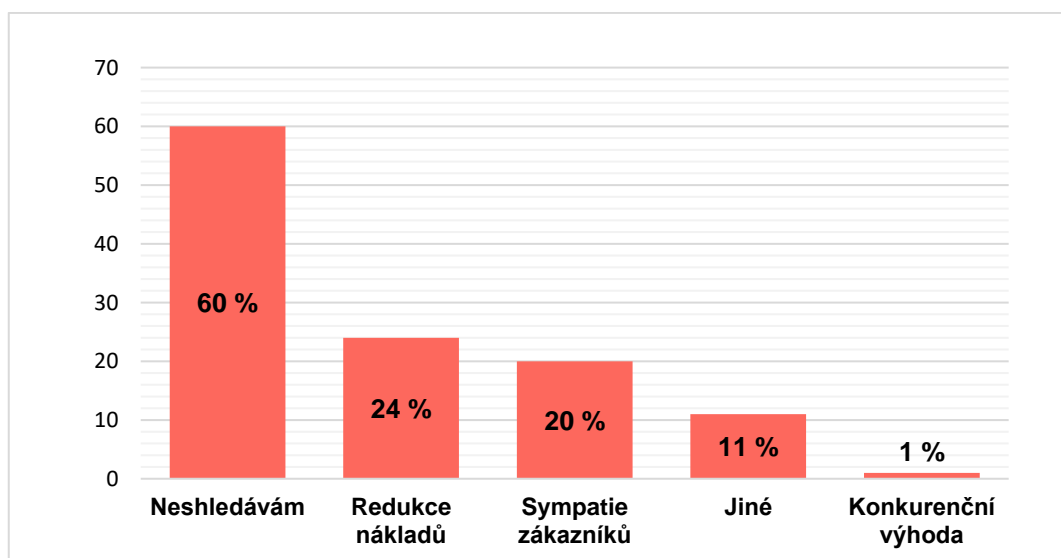
Stejně jako u bariér v zavedení environmentálních opatření byla respondentům kladena otázka na důvody, které je motivují chovat se šetrně k životnímu prostředí. Celkem 65 % odpovědělo, že neexistují žádné důvody, které by je motivovali chovat se ekologicky. Dále je zřejmé, že respondenti jsou nejvíce nuceni svým vlastním svědomím či přesvědčením.

Poté uváděli ochranu přírody jako celek, ale také ochranu okolního prostředí - přírody, kterou je obklopeno samotné ubytovací zařízení. Tyto odpovědi uváděli dotazovaní z ubytovacích zařízení, která jsou situována v přírodě nebo blízko ní. Jeden z dotazovaných dokonce uvedl, že musí používat úsporné žárovky z důvodu, že se nachází poměrně daleko od zdroje energie a běžné žárovky mu neustále praskají. Také 5 % respondentů uvedlo, že chovat se šetrně k přírodě je přirozené a samozřejmé.

4.1.7 Výhody spatřované respondenty v zavádění environmentálních opatření

Na závěr byli respondenti také vyzváni, aby vyjádřili vlastní názor na uplatňování environmentálních opatření a uvedli, zda spatřují nějaké výhody v jejich využívání.

Graf 16: Výhody v uplatňování environmentálních opatření

Zdroj: Vlastní výzkum

N= 105

Graf 16 zobrazuje výhody, které dle respondentů plynou z uplatňování environmentálních opatření. Celkem 60 % respondentů odpovědělo, že žádné neshledává. Další výhodou, kterou spatřuje 24 % respondentů, je výhoda redukce nákladů. Dále 20 % respondentů zastává názor, že výhody spočívají v sympatiích zákazníků.

Dotazovaní také mohli zvolit možnost „jiné“. Do této skupiny zapsalo svůj názor 11 % respondentů. Nejvíce zde zmiňovali výhodu dobrého pocitu z dělání prospěšné věci pro životní prostředí a pro společnost. Konkurenční výhodu zvolilo pouze 1 % dotazovaných.

4.2 Návrhy environmentálních opatření pro rozvoj ubytovacích zařízení v oblasti Pelhřimovsko

Aktuální situace v oblasti životního prostředí v rámci ubytovacích zařízení na Pelhřimovsku je optimální, neboť většina používá alespoň jedno nebo dvě environmentální opatření. Avšak v některých ubytovacích zařízeních jsou stále rezervy. Většina zařízení v této oblasti využívá základní environmentální opatření. Jsou to především úsporné žárovky, třídění odpadu a v rámci úspor vody perlátory.

V této kapitole jsou navržena environmentální opatření, která mohou přispět budoucímu rozvoji ubytovacích zařízení v oblasti Pelhřimovska. Na trhu se nacházejí i efektivnější způsoby (opatření), kterými lze dosáhnout větších úspor a více ekologického přístupu k přírodě.

4.2.1 Doporučená opatření pro úsporu energie

Jedním z mnoha způsobů, jak co nejvíce šetřit životní prostředí a získávat energii, jsou geotermální vrty. Geotermální energie vzniká uvnitř planety, jedná se o energii, kterou vydává zemské jádro. V přirozené podobě se tato energie projevuje jako gejzír, horké prameny či páry.

Výhody:

- nedochází k poškozování životního prostředí - žádná negativní ekologická stopa
- dlouhodobá nevyčerpatelnost
- stabilní a stálý výkon
- lze vystavět i v zastavěných oblastech

Podstatnou výhodou představuje i fakt, že životnost pro vytápění z tohoto druhu energie je delší než 30 let. Geotermální energie je částečně obnovitelný zdroj, a proto je možné ho po nějaké době obnovit, ale až poté, kdy se daná část podzemí opět ohřeje. Nevýhodou jsou vysoké pořizovací náklady, které se ovšem v krátkém časovém horizontu vrátí. A ochrana životního prostředí je v tomto případě stoprocentní.

Princip fungování:

Geotermální energie je získávána prostřednictvím čerpání přirozeného tepla z hlubinných vrtů. Nachází se zde dva vrty. První vede vodu pod povrch do vymezené hloubky, kde se voda přirozeně ohřívá a následně je ohřátá voda vyvedena zpět na povrch, kde je využita.

Ochlazená, využitá voda se opět vhná do podzemí. Jedná se o uzavřený bezodpadový cyklus. Není zde tedy zanechána žádná ekologická stopa (ENTERGEO, 2017).

Finanční podmínky:

Při vybudování geotermálního vrtu je důležité počítat s cenou různých povolení a náklady spojenými se zemními pracemi, instalacemi, včetně veškerých montáží a revizí. Dle Schuhové (2010) lze odhadnout celkové náklady v oblasti rodinného domu na přibližně 350 000 Kč. Pro ubytovací zařízení by měli být tyto náklady na vybudování přibližně stejné. Také uvádí, že pořizovací náklady se vrátí během pěti až sedmi let.

Na základě práce „Optimalizace vytápění hotelu“ od Ondřeje Čermáka (2006) z Ústavu Technických zařízení budov je v průměru roční spotřeba energie hotelu s 23 pokoji cca. 160 000 kWh. S pomocí geotermálního vrtu lze počítat s výrobou maximálně 2400 hodin za jeden rok při vyprodukování 26 280 kWh/rok.

V případě ubytovacího zařízení s kapacitou 23 pokojů a spotřebou 160 000 kWh/rok, by tedy při využívání geotermální energie, která by vyprodukovala 26 280 kWh/rok, mohl být zásoben touto energií z více než 16 % ročně.

$$x = \frac{26\,280}{160\,000} * 100 = 16,43\%$$

Pro představu je zde uveden příklad, kde jsou pro srovnání uvedena data o ubytování v soukromí a o hotelu. Je důležité brát v úvahu, že větších úspor se dosahuje u budov s vysokou spotřebou tepla, kde se také zrychluje doba návratnosti investice na zabudování tepelného čerpadla a vrtů (EkoWATT, 2011).

Tabulka 16: Náklady a úspory při instalaci geotermálního vrtu

	Ubytování v soukromí	Hotel
Spotřeba za rok	26 000 kWh	160 000 kWh
Náklady na vytápění elektřinou	51 000 Kč	730 300 Kč
Náklady na vytápění tepelným čerpadlem	16 000 Kč	662 200 Kč
Roční úspora	35 000 Kč	68 100 Kč
Náklady na zabudování	350 000 Kč	450 000 Kč
Návratnost	10 let	6,6 let

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro tento příklad je uvažován hotel s kapacitou 23 pokojů a roční spotřebou energie 160 000 kWh. Ubytování v soukromí je bráno jako rodinný dům, ve kterém jsou poskytovány ubytovací služby. Dále náklady na vytápění elektrinou a tepelným čerpadlem byly vypočítány prostřednictvím online kalkulačky pro výpočet nákladů na stránkách pražské energetiky (Pražská energetika, a. s., 2017).

Při těchto podmínkách může celkem majitel ušetřit:

- v ubytování v soukromí 35 000 Kč ročně a doba návratnosti je 10 let,
- v hotelu 68 100 Kč ročně a doba návratnosti je 6,6 let.

4.2.2 Doporučená opatření pro úsporu vody

V oblasti šetření vody je návrh situován pro průtok vody na toaletách. V dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že toto opatření v současné době v oblasti Pelhřimovska využívá 40 % dotazovaných. Z hlediska zaváděcích nákladů se nejedná o nic náročného. A z delšího časového hlediska je možno ušetřit poměrně velkou část finančních prostředků.

Způsob jak omezit spotřebu vody, je tzv. dual flush, který funguje na principu dvojího splachování. Na splachovací nádrže jsou umístěny dvě tlačítka. Stisknutím menší části se vypustí 3 litry vody, větší tlačítko vypustí 6 litrů vody. Pokud se v ubytovacím zařízení nachází starší toalety, je velice pravděpodobné, že fungují na starém principu a vypouští 9 až 12 litrů na jedno spláchnutí (JIKA, 2017).

Dle aktuálního sazebníku pro rok 2017 je cena vody v okrese Pelhřimov 69,95 Kč za m³, tedy 0,06995 Kč za litr (PUEBLO s.r.o., 2017).

Podle průzkumu distribuční firmy Veolia je v průměru na toaletách používáno 8 litrů vody na jedno spláchnutí. A v průměru na jednoho člověka vychází, že spláchne 1733,75 krát za rok.

Tabulka 17: Spotřeba toalety s jedním splachováním

Toaleta s jedním splachováním		
Počet spláchnutí	Spotřeba vody	Cena
1x	8 litrů	0,56 Kč
1733,75x (za rok)	13 870 litrů	970,21 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

$$x = 8 * 0,06995 = \mathbf{0,5596 \text{ Kč/spláchnutí}}$$

$$x = 8 * 1733,75 = \mathbf{13\ 870 \text{ litrů/rok}}$$

$$x = (8 * 1733,75) * 0,06995 = \mathbf{970,21 \text{ Kč}}$$

Z těchto výpočtů je zřejmé, že v ubytovacím zařízení situovaném v oblasti Pelhřimovska jeden host za jeden rok spotřebuje 13 870 litrů a to činí 970,21Kč.

Pokud v případě duálního splachování, kdy menší objem činí 3 litry a větší 6 litrů, vytvoříme průměr těchto dvou údajů, dostaneme objem 4,5 litru na jedno spláchnutí.

Tabulka 18: Spotřeba toalety s duálním splachováním

Toaleta s duálním splachováním		
Počet spláchnutí	Spotřeba vody	Cena
1x	4,5 litrů	0,31 Kč
1733,75x (za rok)	7 802 litrů	545,74 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

$$x = (4,5 * 1733,75) * 0,06995 = \mathbf{545,74 \text{ Kč}}$$

Úspora:

$$U = 970,21 - 545,74 = \mathbf{424,47 \text{ Kč/rok/osobu}}$$

Je více než zřetelné, že náklady vynaložené na jedno spláchnutí za jeden rok jsou výrazně nižší u duálního splachování, jedná se téměř o polovinu nákladů. Pokud bychom tedy uvažovali o ubytovacím zařízení například s 30 lůžky, poté náklady u klasického splachování budou ve výši 29 106 Kč za rok a u duálního splachování pouze 16 372 Kč. Pro provozovatele hotelu je tedy velice výhodné instalovat toalety s duálním splachováním, čímž ušetří přibližně 12 734 Kč ročně (pro zařízení s kapacitou 30 lůžek, při plné obsazenosti).

Rozdíl pořizovacích cen WC kompletů s duálním splachováním či bez není příliš vysoký. Ceny toalet s duálním splachováním se pochybují nejlevněji okolo 2 500 Kč, ale samozřejmě lze pořídit i dražší komplety. Klasické WC s jedním splachováním lze pořídit nejlevněji od cca 1 500 Kč. Avšak vzhledem k ušetřeným nákladům během používání toalet je zřejmé, že investice je velice rychle navrácena.

4.2.3 Doporučená opatření v oblasti odpadového hospodářství

V rámci opatření týkajících se odpadu nelze výrazně ušetřit finanční prostředky, ale lze účinně chránit životní prostředí. Odpady a zacházení s nimi jsou velmi diskutovaným problémem, protože mohou zásadně ovlivňovat životní prostředí.

Jednou z novinek, která se dostala na trh v posledních letech, je tzv. kuchyňský kompostér, který řeší plýtvání se surovinami a zároveň vyřeší nakládání s nespotřebovanými potravinami. Zbytky potravin jsou umístěny do přístroje a během 3 hodin se potraviny promění do výživného materiálu, který se může zpracovat do půdy. Jedinou nevýhodou je, že tento přístroj pojme pouze 1 kg potravin, které se přeformuje do 100 g substrátu.

Toto zařízení nabývá významu v ubytovacích zařízeních, která poskytují i stravování. Pořizovací cena se pohybuje okolo 17 000 Kč. Navzdory vysoké ceně dochází k velice šetrnému zacházení s odpadem (JRK Waste Management s.r.o., 2017).

Dalším způsobem jak omezit odpad v ubytovacím zařízení, je omezení produktů na jedno použití. Toto opatření využívá 35 % respondentů. Opatření se nelíbí provozovatelům ubytovacích zařízení, protože právě tyto produkty, jako jsou malá mýdélka, šampony či malá balení máseł a marmelád, slouží hostům pro větší pohodlí a komfort.

Pořízení malých balení vychází ekonomicky draže nežli nákup balení klasických. Proto zavedení tohoto opatření je snadné, avšak záleží na vnímání a přístupu majitele. Zde je uveden příklad na velikostech džemů:

Tabulka 19: Porovnání cen džemů

Produkt	Množství	Cena/balení	Cena/100 g
Hamé džem jahoda	20 g	4 Kč	20 Kč
Benefit džem jahodový	4 000 g	274,85 Kč	6,87 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Je více než zřejmé, že ekonomicky výhodnější je velké balení džemu než jednotlivé 20 - ti gramové balení. Balení Benefit džemu se 4 kg marmelády je vyráběno přímo pro velká stravovací zařízení. Na 100 g džemu tedy může být ušetřeno 13,13 Kč.

4.2.4 Doporučená opatření související s nákupy

Zde se nabízí doporučit především realizování nákupů ve velkém a v blízkém okolí daného ubytovacího zařízení. Tím je možné docílit menší spotřeby pohonných hmot, čímž se sníží náklady. Sníží se také počet či délka cest, které je nutno podniknout pro získání nákupu.

Tím se sníží spalování fosilních paliv, které vede k uvolňování tzv. skleníkových plynů do atmosféry. Tyto plyny se podílejí na globálním oteplováním. Používání fosilních paliv a jeho spalování je považováno za nejvíce znečišťující proces, který velmi negativně působí na ovzduší (Nazeleno.cz, 2015).

Pro příklad jsou zde uvedeny dvě situace, kdy v prvním případě ubytovací zařízení nakupuje v supermarketu vzdáleném 5 km a nákupy uskutečňuje dvakrát do měsíce. V druhém případě nakupuje v supermarketu vzdáleném 10 km a nákupy realizuje čtyřikrát do měsíce.

Tabulka 20: Úspory nákladů a emisí prostřednictvím rozplánování nákupů

Vzdálenost	Množství cest za měsíc	Cena za litr nafty	Spotřeba na 1 km	Celková cena	Množství emisí za měsíc
5 km	2	30,11 Kč	0,12 l	72 Kč	2 356 g
10 km	4	30,11 Kč	0,12 l	289 Kč	9 424 g

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky lze vidět, že pokud majitel ubytovacího zařízení bude realizovat o polovinu kratší cesty a bude tak činit pouze dvakrát do měsíce místo čtyřikrát, bude na pohonných hmotách šetřit 217 Kč za měsíc. Důležitým faktorem jsou zde i emise, které by se snížily o 7 068 gramů.

Pro výpočet byla uvažována cena za litr nafty dle aktuálního sazebníku k 30. 3. 2017, kdy sazba činila 30,11 Kč za litr nafty. Spotřeba byla stanovena pro dodávkový typ automobilu značky Volkswagen. Automobily značky Volkswagen průměrně produkují 117,8 gramů emisí za ujetý kilometr (Sůra, 2016).

4.2.5 Doporučená opatření při vzdělávání zaměstnanců a informování hostů

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že přibližně 91 % respondentů nevzdělává své zaměstnance v oblasti ochrany životního prostředí a ani neinformuje hosty o této problematice.

V této oblasti není možné nějakým ekonomickým způsobem spočítat úspory, které plynou ze vzdělávání zaměstnanců či informování hostů. Lze pouze konstatovat, že pokud majitel ubytovacího zařízení bude vzdělávat své zaměstnance, mohou si pak například dávat pozor na spotřebu vody či energie.

Zaměstnanci mohou být vzděláváni skrze různá školení, kurzy či pobyty strávené přírodě tak, aby pochopili okolnosti spojené s oblastí ochrany životního prostředí a ekologie.

Hosté by měli být seznámeni se snahami podniku chránit životní prostředí. Personál by měl být také schopen informovat hosta o možnostech dopravy a doporučit mu veřejnou hromadnou dopravu a popřípadě poradit se spoji. Pokud se v místě nachází přírodní památky či nějaké zajímavosti, měl by o tom být host také informován. Jednou z dalších možností je také požádat hosta, aby při svém pobytu třídil odpad nebo aby nenechával zbytečně zapnuté spotřebiče či jiná zařízení.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak přistupují ubytovací zařízení k ochraně životního prostředí a zda k tomu využívají některá environmentální opatření. Výzkum byl zaměřen na ubytovací zařízení v oblasti Pelhřimovska.

Dotazování probíhalo v rozmezí tří měsíců prostřednictvím dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 105 ubytovacích zařízení na Pelhřimovsku. Dotazování bylo realizováno s majiteli, provozními či recepčním daného ubytovacího zařízení.

Z výsledků výzkumu je zřejmé, že tato ubytovací zařízení nemají přílišné povědomí o ekologických značkách. Potvrzuje to fakt, že více než polovina respondentů nezná jak Ekoznačku EU, tak ani Ekologicky šetrnou službu. Žádný z respondentů nevedl, že by některou z těchto ekologických značek vlastnil. Důvodem je, že podmínky pro udělování těchto ekologických značek jsou velice přísné a pro většinu ubytovacích zařízení mohou být nedosažitelné.

Dalším krokem bylo zjistit, zda dotazovaná ubytovací zařízení znají pojem green management, případně jestli mají zavedenou jeho koncepci. Bylo zjištěno, že jedna čtvrtina respondentů se s tímto pojmem již setkala. Problematiky green managementu se týkala první výzkumná otázka. Koncepci green managementu má zavedeno méně než 10 % z celkového počtu dotazovaných.

Nejdůležitějším kritériem, dle kterého lze určit, zda se ubytovací zařízení chovají šetrně k životnímu prostředí, je využívání environmentálních opatření. A to v oblasti vody, energie, odpadu, realizování nákupů a vzdělávání a informování hostů či zaměstnanců v oblasti ochrany životního prostředí. Tímto se zabývala druhá výzkumná otázka. Výsledky ukázaly, že ubytovací zařízení na Pelhřimovsku nejčastěji aplikují environmentální opatření související s odpadovým hospodářstvím, především třídí odpad. V rámci opatření v oblasti úspory vody jde zejména o využívání perlátorů. Respondenti dále značně využívají opatření spojená s realizováním nákupů. Také téměř všechna ubytovací zařízení využívají opatření v rámci úspor energie, nejčastěji instalují úsporné žárovky. Naopak v oblasti vzdělávání a informování hostů o ochraně životního prostředí se příliš neangažují. Kladně se vyjádřilo pouze 10 % respondentů.

Lze konstatovat, že ubytovací zařízení na Pelhřimovsku nejsou lhostejná k životnímu prostředí, ale stále zde existují rezervy v jejich využívání. Nejčastějším důvodem, kvůli

kterému nechtějí přistupovat k některým environmentálním opatřením, je finanční náročnost. Další bariérou je omezení pohodlí hostů, kdy provozovatelé těchto zařízení nechtějí hosty zatěžovat například tříděním odpadu na pokojích, či omezováním produktů na jedno použití. Na druhou stranu byly zjištěny skutečnosti, které respondenty motivují některá opatření zavést. Hlavními motivy jsou vlastní svědomí, zodpovědnost a ochrana životního prostředí.

Na základě zhodnoceného potenciálu využívání environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních na Pelhřimovsku byly sestaveny návrhy sloužící pro jejich budoucí rozvoj v oblasti ochrany životního prostředí. Bylo navrženo vybudování geotermálních vrtů, instalace duálního splachování toalet, omezení produktů na jedno použití, realizace efektivnějších nákupů a školení zaměstnanců. Přijetí těchto opatření by mohlo výrazně snížit spotřebu energií a vody či také pomoci správnému nakládání s odpady a realizování šetrných nákupů. Tyto návrhy šetří přírodu a zároveň přinesou ubytovacím zařízením úsporu nákladů.

I Summary

The thesis focuses on accommodation facilities in Pelhřimov and its goal is to find out the environmentally friendly behaviour. The work also examines whether accommodation facilities utilize environmental measures and whether they have established an environmental policy or so called green management. The issue of environmental protection is a worrying trend at present and therefore the results of this work will be very beneficial to the operators of accommodation facilities. First all the concepts related to the environment and all issues associated with environmental protection are explained. The research is conducted through interviewing. Respondents were asked personally, by phone or via e-mail. Based on the result of the research, the environmental measures that save costs in different areas and are environmentally friendly are recommended to the leaders of accommodation facilities.

Key words: accommodation facilities, environmental measures, green management, environmental protection, environment, costs

II Seznam literatury

Asociace hotelů a restaurací ČR. (2016). *Metodika klasifikace / HotelStars.cz*. Retrieved September 22, 2016, from <http://www.hotelstars.cz/metodika-klasifikace>

CENIA, česká informační agentura životního prostředí. (2012). *O environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě*. Retrieved September 22, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/evvo/o-evvo>

CENIA, česká informační agentura životního prostředí. (2012). *Politika životního prostředí | CENIA, česká informační agentura životního prostředí*. Retrieved September 22, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/environmentalni-ekonomika/politika-zp>

CENIA. (2016). *Indikátory udržitelného rozvoje*. Retrieved November 3, 2016, from [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB/\\$FILE/Indikatory_ur.doc](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB/$FILE/Indikatory_ur.doc).

CENIA. (2012). *O EMAS*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/databaze-emas/databaze-emas#cojeemas>

CENIA. (2012). *Jak ekoznačení funguje*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/jak-ekoznaceni-funguje>

CENIA. (2012). *O ekoznačení*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/node/611#n%C3%A1rodn%C3%AD%20program>

CENIA. (2012). *Kritéria pro udělení ekoznačky EŠV a EŠS*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/node/605#overlay-context=node/608>

CENIA. (2012). *Produkty s ekoznačkou Ekologicky šetrný výrobek/slужba a Ekoznačkou EU udělenou v ČR*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/seznam-esv>

CENIA. (2012). *Profil organizace*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/o-cenia/profil-organizace>

- CENIA. (2012). *Resortní organizace*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www1.cenia.cz/www/node/439>
- Conserve Energy Future. (2016). *Environmental Problems*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.conserve-energy-future.com/15-current-environmental-problems.php>
- Česká kvalita. (2010). *Ekologicky šetrný výrobek/služba*. Retrieved November 3, 2016, from <http://ceskakvalita.cz/spotrebitele/znacky/ekologicky-setrny-vyrobeksluzba/2>
- Dočkalová, P., Švec, K. & spol. (2010). *Úvod do politologie*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- EEA. (2016). *Air pollution*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.eea.europa.eu/themes/air/intro>
- EEA. (2016). *Biodiversity*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/intro>
- EEA. (2016). *Climate change*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.eea.europa.eu/themes/climate/intro>
- ekoWATT. (2011). *ENERGIE PROSTŘEDÍ, GEOTERMÁLNÍ ENERGIE, TEPELNÁ ČERPADLA*. Retrieved October 26, 2016, from <http://ekowatt.cz/cz/informace/obnovitelne-zdroje-energie/energie-prostredi-geotermalni-energie-tepelna-cerpadla>
- ENTERGEO, SE. (2017). *Co je geotermální energie*. Retrieved October 26, 2016, from <http://www.entergeo.com/co-je-geotermalni-energie.html>
- ESF,CENIA. (2013). *Environmentalismus, Vítejte na Zemi*. Retrieved October 1, 2016, from <http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=environmentalismus&site=spotreba>
- ESF, CENIA. (2013). *Turismus a cestovní ruch*. Retrieved November 3, 2016, from http://vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=cestovni_ruch&site=spotreba

European Commission. (2015). *Sustainable development*. Retrieved November 3, 2016, from <http://ec.europa.eu/trade/policy/policy-making/sustainable-development/>

European Commission. (2016). *Sustainable tourism*. Retrieved November 3, 2016, from https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable_cs

Generation Europe, o.s. (2016). *Encyklopedie - Evropa 2045*. Retrieved September 20, 2016, from <http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=7&tema=144>

Green Hotels & Responsible Tourism Initiative. (2016 a). *Environmental Impact of Hotels*. Retrieved November 3, 2016, from <http://green.hotelscombined.com/Gyh-Environmental-Impact-of-Hotels.php>

Green Hotels & Responsible Tourism Initiative. (2016 b). *Why Go Green? The Business Case For Sustainability*. Retrieved November 3, 2016, from <http://green.hotelscombined.com/Gyh-The-Business-Case-For-Sustainability.php>

Hesková M. & spol. (2011). *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha: Fortuna.

Indrová J. & spol. (2004). *Cestovní ruch I*. Praha: Oeconomica.

Indrová J. (2016). *Cestovní ruch - důležitá součást ekonomiky a významný faktor rozvoje destinací*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/zvlastni-cislo/cestovni-ruch/>

International Institute for Sustainable Development. (2016). Retrieved November 3, 2016, from <http://www.iisd.org/topic/sustainable-development>

JIKA. (2017). *DUAL FLUSH – úspora vody*. Retrieved October 26, 2016, from <http://www.jika.cz/inspirace/technologie/dual-flush-uspora-vody.html>

JRK Waste Management s.r.o. (2017). *KUCHYŇSKÝ KOMPOSTÉR FOOD CYCLER CS-10*. Retrieved October 26, 2016, from <http://www.zahradni-kompostery.cz/kuchynsky-komposter-food-cycler-cs-10>

- Klásterka & spol. (2007). *EMAS Systém environmentálního řízení a auditu*. Retrieved November 3, 2016, from [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/mzpapfivnk4/\\$file/planeta1_final.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/mzpapfivnk4/$file/planeta1_final.pdf)
- Křížek, F. & Neufus, J. (2014). *Moderní hotelový management*. Praha: Grada Publishing a.s.
- Mind Tools. (2016). *Green Management: Taking Steps Towards a Greener Brand*. Retrieved November 3, 2016, from <https://www.mindtools.com/pages/article/green-management-tips.htm>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2007). *Cestovní ruch a udržitelný rozvoj*. Retrieved November 3, 2016, from http://www.mmr.cz/getmedia/b973337b-cccc-42a3-9d19-2b23356dcff2/GetFile15_1.pdf
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2007). *Green management*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.mmr.cz/getmedia/40090ab2-4f67-4a85-bce4-c1e78310772f/GetFile36>
- Ministerstvo zahraničí. (2010). *Ekologické organizace*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.czech.cz/cz/Objevte-CR/Fakta-o-CR/Ekologicke-organizace>
- Ministerstvo životního prostředí. (2015). *Historie a poslání MŽP*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.env.cz/cz/ministerstvo>
- Ministerstvo životního prostředí. (2013). *Technická směrnice č. 43 – 2013*. Retrieved November 11, 2016, from http://www1.cenia.cz/www/sites/default/files/432013_0.pdf
- Nazeleno.cz. (2015). *Fosilní paliva*. Retrieved October 26, 2016, from <http://www.nazeleno.cz/fosilni-paliva.dic>
- Ondřej Čermák. (2006). *Optimalizace vytápění hotelu*. Retrieved October 26, 2016, from <http://www.fsv.cvut.cz/svoc/2006/prisp/09/cermak.pdf>
- Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea servis.

- Ottman, J. A. (1998). *Green marketing: opportunity for innovation*. New York: BookSurge.
- PATUŠ, P. a GÚČIK, M. (2004). *Manažment ubytovacej prevádzky hotela*. Banská Bystrica: Slovesko-švajcarské združenie pro rozvoj cestovného ruchu.
- Pražská energetika, a. s. (2017). *Kalkulačka pro výpočet nákladů*. Retrieved October 26, 2016, from <https://www.pre.cz/cs/domacnosti/sluzby-zakaznikum/pre-vam-dava-vice/kalkulacka-pro-vypocet-nakladu/>
- PUEBLO s.r.o. (2017). *Cena vody 2017*. Retrieved October 26, 2016, from <http://www.skrblik.cz/wp-content/uploads/tema/02-cena-vody-2017-full.png>
- Šrůtková. (2008). *Ekologický management hotelu*. Retrieved November 11, 2016, from <http://sona-srutkova.webnode.cz/>
- Sůra. (2016). *Žebříček emisí: auta jezdí oficiálně čím dál čistější. I v Česku*. Retrieved October 26, 2016, from http://ekonomika.idnes.cz/emise-co2-v-roce-2015-novych-aut-loni-klesly-ffw-/test.aspx?c=A160301_074355_test_suj
- Tereza Schuchová. (2010). *Tepelné čerpadlo země-voda: Vyplatí se?* Retrieved October 26, 2016, from <http://www.nazeleno.cz/energie/tepelna-cerpadla/tepelne-cerpadlo-zeme-voda-vyplati-se.aspx>
- UNEP. (2016). *SYSTÉMY ENVIRONMENTÁLNÍHO ŘÍZENÍ EMS/EMAS*. Retrieved November 3, 2016, from <http://ekospotreba.unep.cz/index.php?sekce=emsemas>
- Ústav územního rozvoj. (2010). *Principy a pravidla územního plánování*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaA/A1-20101115.pdf>
- World Tourism Organization. (2004). *Definition*. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.sustainabletourism.net/sustainable-tourism/definitions/>
- Země - náš domov. (2016). *Země - náš domov*. Retrieved November 3, 2016, from <http://zeme-nas-domov.webnode>.

III Seznam obrázků, grafů a tabulek

Seznam obrázků

Obrázek 1: Tři pilíře udržitelnosti	14
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Kategorie dotazovaných ubytovacích zařízení.....	28
Graf 2: Třídy dotazovaných ubytovacích zařízení.....	29
Graf 3: Kapacita dotazovaných ubytovacích zařízení	30
Graf 4: Pozice respondentů v ubytovacích zařízeních.....	30
Graf 5: Znalost pojmu green management mezi respondenty	31
Graf 6: Zpracování koncepce green managementu v UZ	33
Graf 7: Povědomí respondentů o ekologických značkách.....	34
Graf 8: Snaha respondentů o získání některé z ekologických značek	36
Graf 9: Environmentální opatření pro úsporu energie využívaná v UZ	37
Graf 10: Environmentální opatření pro úsporu vody využívaná v UZ	40
Graf 11: Environmentální opatření využívaná při nákupu produktů v UZ.....	42
Graf 12: Environmentální opatření využívaná v odpadovém hospodářství UZ	44
Graf 13: Vzdělávání zaměstnanců a hostů v oblasti životního prostředí.....	46
Graf 14: Bariéry v zavedení environmentálních opatření v UZ	48
Graf 15: Důvody motivující respondenty chovat se ekologicky	49
Graf 16: Výhody v uplatňování environmentálních opatření	50

Seznam tabulek

Tabulka 1: Ubytovací zařízení v rámci výzkumu	25
Tabulka 2: Znalost green managementu podle velikosti UZ.....	32
Tabulka 3: Znalost green managementu podle kategorií UZ	32
Tabulka 4: Znalost ekologických značek podle počtu lůžek v UZ.....	34
Tabulka 5: Znalost ekologických značek podle kategorií UZ	35
Tabulka 6: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor energie dle velikosti UZ	38
Tabulka 7: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor energie dle kategorie UZ	39
Tabulka 8: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor vody podle velikosti UZ	41

Tabulka 9: Využívání environmentálních opatření v rámci úspor vody dle kategorie UZ	41
Tabulka 10: Využívání environmentálních opatření v rámci realizace nákupu produktů dle velikosti UZ	43
Tabulka 11: Využívání environmentálních opatření v rámci realizace nákupu produktů dle kategorie UZ	43
Tabulka 12: Využívání environmentálních opatření v rámci nakládání s odpadem dle velikosti UZ	45
Tabulka 13: Využívání environmentálních opatření v rámci nakládání s odpadem dle kategorie UZ	45
Tabulka 14: Environmentální opatření v oblasti vzdělávání zaměstnanců a hostů v oblasti životního prostředí dle kapacit UZ	46
Tabulka 15: Environmentální opatření v oblasti vzdělávání zaměstnanců a hostů v oblasti životního prostředí dle kategorie UZ	47
Tabulka 16: Náklady a úspory při instalaci geotermálního vrtu.....	52
Tabulka 17: Spotřeba toalety s jedním splachováním	53
Tabulka 18: Spotřeba toalety s duálním splachováním	54
Tabulka 19: Porovnání cen džemů.....	55
Tabulka 20: Úspory nákladů a emisí prostřednictvím rozplánování nákupů	56

IV Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník k šetření potenciálu environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních na Pelhřimovsku

V Příloha

Příloha 1: Dotazník k šetření potenciálu environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních na Pelhřimovsku

Potenciál environmentálních opatření v ubytovacích zařízeních v oblasti Pelhřimovsko

Dobrý den,

jmenuji se Klára Dufková a jsem studentkou 3. ročníku Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity. Zpracovávám bakalářskou práci, jejímž úkolem je zjistit, jak ubytovací zařízení na Pelhřimovsku přistupují k ekologii. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku, který se skládá z 15 otázek a nezabere Vám více než 5 - 7 minut. Výsledky uvedené v bakalářské práci budou anonymní. Pokud budete mít o výsledky výzkumu zájem, ráda Vám je poskytnu. V případě jakýchkoliv otázek mě kontaktujte na email klaradufik@seznam.cz.

Předem děkuji za vyplnění dotazníku a Váš čas.

***Povinné pole**

1. Název ubytovacího zařízení *

2. Do které kategorie se řadí Vaše ubytovací zařízení? *

- hotel
- penzion
- kemp
- ubytování v soukromí
- Jiné:

3. Do které třídy se řadí Vaše ubytovací zařízení? *

- Tourist *
- Economy **
- Standard ***
- First Class ****
- Luxury *****
- nemáme určeno

4. Jakou kapacitu má Vaše ubytovací zařízení? *

- 1 - 15 lůžek
- 16 - 25 lůžek
- 26 - 35 lůžek
- 36 - 45 lůžek
- 46 - 55 lůžek
- 56 lůžek a více

5. Znáte pojem green (ekologický, zelený) management? *

- ANO
- NE

5.1. Máte zpracovanou koncepci green managementu? *

- ANO
- NE

6. Znáte některou z těchto ekologických značek? *

- Ekoznačka EU (The Flower)
- Ekologicky šetrná služba
- Zním obě
- Neznám ani jednu

6.1. Vlastní Vaše ubytovací zařízení některou z ekologických značek? *

- Ekoznačku EU
- Ekologicky šetrnou službu
- Obě předchozí ekologické značky
- Žádnou
- Jiné:

6.2. Usilujete o získání (další) ekologické značky pro Vaše ubytovací zařízení? *

- Ekoznačku EU
- Ekologicky šetrnou službu
- obě předchozí ekologické značky
- žádnou z nich
- Jiné:

7. Uplatňujete ve Vašem ubytovacím zařízení některá z těchto environmentálních opatření souvisejících s úsporou energií? *

- Zateplení budovy
- Izolace oken
- Pohybové spínače při osvětlení
- Úsporné žárovky
- Využití solárních panelů
- Žádné
- Jiné:

8. Uplatňujete ve Vašem ubytovacím zařízení některá z těchto environmentálních opatření souvisejících s úsporou vody? *

- Instalace tzv. perlátorů na vodovodní baterie
- Toalety s možností dvojího splachování
- Upotřebení dešťové a recyklované vody pro technické účely
- Výměna ručníků na požádání hosta (ne každý den)
- Žádné
- Jiné:

9. Uplatňujete ve Vašem ubytovacím zařízení některá z těchto environmentálních opatření souvisejících s tříděním odpadu? *

- Omezení produktů na jedno použití (např. malá mýdla, šampony, marmelády, atd.)
- Instalace košů na třídění odpadu na pokojích
- Třídění odpadu
- Nákup produktů ve vratných obalech
- Žádné
- Jiné:

10. Uplatňujete při nákupu produktů některé z těchto opatření? *

- Nákupy výhradně v okolí podniku
- Nákupy ve velkém
- Nákupy bio produktů nebo s označením "eko"
- Pořizování energeticky úsporných zařízení (žárovky, spotřebiče)
- Žádné
- Jiné:

12. Existují nějaké důvody, které Vám brání v zavedení či rozšíření environmentálních opatření? *

13. Existují nějaké důvody, které Vás nutí chovat se ekologicky? *

14. V čem shledáváte výhody v uplatňování environmentálních opatření? *

- Konkurenční výhoda oproti ubytovacím zařízením bez environmentálních opatření
- Redukce nákladů
- Sympatie zákazníků a s tím spojené zvýšení tržeb
- Neshledávám
- Jiné:

15. Na otázky odpovídal: *

- Majitel ubytovacího zařízení
- Vedoucí provozu (manažer) ubytovacího zařízení
- Pracovník recepce
- Jiné: